

7

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

www.lesycr.cz

ročník 12
2006

Jsme silnou a stabilní společností

Vedení musí mít zpětnou vazbu

Na návštěvě SVT Benešov

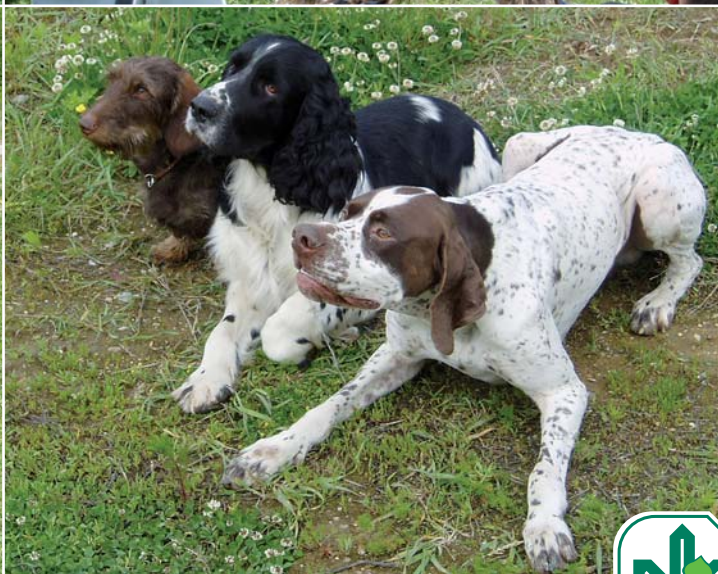
Střelci LZ Konopiště jsou nepřekonatelní

Představujeme SZ Týniště nad Orlicí

Den s LČR Nižbor

Den s Lesy České republiky na Lesní správě Nižbor. Bližší informace v rubrice Děti a mládež na str. 30.

Foto: Ing. Karel Šmíd

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

s potěšením si vám dovolu-
ji oznámit, že od 10. čer-
vence 2006 bude všem
zaměstnancům naší spo-
lečnosti k dispozici za-
městnanecká linka a Zele-
né schránky, jejichž pro-
střednictvím se budete
moci podělit o to, co vám
leží na srdci a týká se vaší
práce v našem podniku.

Naší snahou a cílem je otevře-
ně komunikovat s obchodními partne-
ry, odbornou veřejností i všemi
těmi, kdo jsou přáteli přírody a rádi
v ní relaxují a nabírají nové síly.
Tuto zásadu chceme samozřejmě
uplatňovat i ve vztahu k našim
zaměstnancům.

Naše společnost bude růst a správ-
ně se rozvíjet jen tehdy, když ji
budou budovat lidé, kteří mají svou
práci rádi a vědí, že jsou pro chod
podniku důležití. Proto nás vaše
názory, náměty, připomínky i kri-
tické ohlasy zajímají a chceme jim
věnovat patřičnou pozornost. Roz-
hodli jsme proto o zavedení za-
městnanecké linky – takzvaného
Zeleného telefonu, která jednoduše
umožní komukoliv z vás kdykoli
vyřknout svůj osobní názor. Uvědo-
muji si, že anonymita, kterou tako-
vá linka nabízí, vybízí ke kritickým
reakcím, ale i kvůli nim tuto linku
zřizujeme. I kritický názor je pro
nás důležitou informací o tom, jak
vnímáte fungování společnosti,
rozhodnutí managementu či udá-
losti na vašem pracovišti, a nechce-
me před touto informací zavírat
oči. Budeme však samozřejmě rádi,
pokud se objeví i reakce pochvalné,
které nám potvrdí, že danou pro-

blematiku řešíme správně.
Na vaše vzkazy se budeme
snažit reagovat co nej-
rychleji a o těch nejzají-
mavějších se budete moci
dočíst v našem časopise
Lesu zdar a také na podni-
kovém intranetu.

Zelený telefon bude navíc
doplňen o Zelené schránky,
které vám budou k dispozi-

ci na třinácti krajských inspekto-
rátech a ředitelství podniku. Jsou
určeny především pro ty, kdo
upřednostňují písemnou formu
vyjadřování, nebo se chtějí podělit
o ucelenější názor či postřeh, jehož
obsah se nevejde do pár vět zane-
chaných na záznamníku Zeleného
telefonu.

Doufám, že vás tento způsob
komunikace s podnikem osloví
a využijete nabízených možností.
Těším se na vaše vzkazy a podněty
a slibuji, že se jimi budeme s pat-
řičnou pozorností zabývat.

Touto cestou bych vám zároveň rád
popřál krásné a slunečné léto a těm
z vás, kdo se chystají na dovolenou,
šťastnou cestu a plno zajímavých
zážitků. ■

Lesu Zdar

Ing. František Koníček
generální ředitel LČR

Z OBSAHU

- 4 Jsme silnou a stabilní společností

- 6 Z 9. sněmu lesníků

- 8 Rozhovor
s Ing. Robertem Kvapilem

- 11 Na návštěvě
u SVT Benešov

- 17 LČR podpořily festival ve Zlíně

- 18 Střelci z Konopiště
jsou nepřekonatelní

- 20 Představujeme
SZ Týniště n. O.

- 25 O přírodě

- 26 Stádo bílých jelenů
roste

- 28 Škola praktické fotografie

- 30 Dětu a mládež

- 34 Cyklistický přejezd Orlických hor

- 39 Fotofejeton
z loveckého parcou

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce: LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové, tel.: + 420 495 860 265 (276), fax.: + 420 495 262 391, e-mail: jonas@lesycr.cz, karas@lesycr.cz, grepl@lesycr.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8, IČ: 42196451, Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada: Předseda: Ing. Václav Lidický; Členové: Ing. Vlastimil Hudeček, Ing. Jaromír Latner, CSc., Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski, Ing. Lubomír Šálek; Odpovědný redaktor: Ing. Jaroslav Jonáš; Redakce: Petr Grepl; Sazba a litografie Typograf, s. r. o.

Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele. Redakce si vyhrazuje právo krácení příspěvků.

Tiskne: Tiskárna Nové Město, s. r. o.; Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce. (Uzávěrka příštího čísla 14. 7. 2006.)

Rg1-1994

Jsme silnou a stabilní společností říká generální ředitel LČR

V úterý 13. června 2006 se v zasedací místnosti Silvia v Hradci Králové uskutečnilo setkání managementu Ředitelství Lesů České republiky s vedoucími pracovníky organizačních jednotek. Setkání se konalo pod názvem LČR Management Meeting (LMM) a bylo prvním počinem tohoto typu podle nových zásad vnitropodnikové komunikace. LMM se nadále budou konat pravidelně, vždy poslední týden v kvartálu.

Ing. František Koniček poprvé vystoupil ve funkci GR

Zvláštností červnového setkání byla skutečnost, že na něm Ing. František Koniček poprvé vystoupil ve funkci generálního ředitele. Ve své „vstupní“ řeči prohlásil, že pokud se týká managementu, pokládá společnost LČR za stabilní. Zároveň vymezil cíle pro nejbližší období: do konce roku 2006 nastavit výběrová řízení a do konce roku 2007 uzavřít nové smluvní vztahy. Za obecný a dlouhodobý cíl pak považuje, aby se LČR v rámci Evropy staly

silnou, stabilní a efektivní společností, která bude uznávaná a bude schopna v obhospodařování lesů dosahovat nadprůměrných výsledků. „Za základní měřítko úspěchu považujeme, nakolik se daří plnit tu základní veřejnoprávní funkci, to znamená starat se o kvalitu lesa a jeho stav neustále zlepšovat,“ prohlásil generální ředitel. „Nicméně je třeba nahlas říct, že společnost musí být konkurenceschopná a v rámci svého postavení musí být schopná efektivně hospodařit se svěřenými aktivy. Čili druhým aspektem naší činnosti je, aby veškeré naše konání ve prospěch lesa, přírody a lidí mělo přiměřenou ekonomickou dimenzi.“

Společnost LČR je relativně zdravá

V další části svého vystoupení Ing. Koniček uvedl, že se půl roku, co pracuje v LČR, věnoval zejména ekonomické analýze toho, jak na tom společnost doopravdy je. „Můžu konstatovat, že její ekonomické zdraví je relativně stabilní,“ uvedl. „Ale na druhou stranu existuje celá řada příležitostí, jak lépe a efektivněji generovat výnosy, které tolik potřebujeme.“

Prvním problémem v tomto smyslu, a také samozřejmě problémem nejdůležitějším, je podle generálního ředitele nestabilita v oblasti zadávání lesnických zakázek a jejich efektivnost. (Pozn. red: této problematice se věnujeme i v článku o 9. sněmu lesníků na str. 6.)

Dalším problémem je obecně úroveň existujících smluvních vztahů, zejména v obchodní sféře. Smluvní vztahy vznikaly na různých úrovních řízení, jsou velmi kolísavé kvality a obsahují nestojné paritní podmínky. „Je to docela džung-

le,“ prohlásil František Koniček. „A ta jednak působí dost nesystémově, jednak má i své právní konsekvence. Smluvní partneři, kteří se tou nerovností podmínek cítí být poškozeni, se domáhají narovnání a situace, kdy se musíme bránit před mnoha subjekty, není jednoduchá a je zbytečná.“ Generální ředitel dále připomněl, že dalším aspektem této nerovnosti podmínek je, že deformuje tržní prostředí a způsobuje tak podniku ekonomické ztráty. Trend proto nutně musí směřovat k narovnání podmínek. Třetím problémem LČR je relativně roztržitý a neefektivní nákup služeb, a to ve všech oblastech počínaje autoprovozem, administrativní technikou a konče dodávkami jiných služeb, například úklidových. Nyní probíhá analýza současného stavu, která má vést k optimalizaci a racionalizaci nákladů v této oblasti.

Náklady rostou rychleji než výnosy

A jaká je další příležitost ke zlepšení hospodaření? „Když se podíváme na časovou řadu výsledků z posledních let, tak zjistíme, že dynamika výnosů neodpovídá dynamice nákladů, zejména nákladů provozních,“ uvedl Ing. Koniček. „Podíl provozních nákladů na nákladech jako takových relativně roste a provozní náklady mají na korunu výnosu rok od roku více haléřů. Není to tedy v osobních nákladech, které je naopak třeba udržovat v takové dynamice, aby platy rostly a společnost pracovala nejen pro zisk, ale i pro zaměstnance, aby se mezi společností a zaměstnanci vytvořil oboustranný vztah. Ale ty relativně neproduktivní provozní náklady je třeba snížit.“

Pokud se týká správy majetku, tak i v této oblasti je nutné hospodaření zlepšit. „Máme velký objem zbytečného nemovitého majetku, jehož správa nás stojí řádově možná desítky milionů korun ročně, a který nám nepřináší žádný užitek,“ pokračoval generální ředitel ve výčtu příležitostí ke zlepšení podnikových ekonomických výsledků. „V současné době probíhá inventarizace a aktualizace rozdělení majetku na nezbytný a zbytečný. Nepotřebných nemovitostí se postupně zbavíme. Budeme však omezovat subjektivní přímé prodeje a nahrazovat je transparentními veřejnými obchodními soutěžemi. Vyhneme se tak různým spekulacím ve sdělovacích prostředcích a dosáhneme optimálních výnosů. Špatně prodaný majetek se pak pokusíme převést na stát.“

Vymanit se z komunikační defenzivy

Následující pasáž proslovu generálního ředitele Františka Konička věnoval komunikaci, a to jak komunikaci směrem ven, tak směrem dovnitř. „Jsme v defenzivě,“ řekl. „Čelíme tlaku sdělovacích prostředků i odborné a laické veřejnosti a zatím nebyl prostor pro to, abychom přešli do optimis-

tické mediální polohy a budovali si image zdravé společnosti pracující ve veřejném zájmu. Myslím, že se to postupně mění, protože PR věnujeme poměrně velkou pozornost. Je to dlouhodobý proces, ale už teď máme určité znatelné výsledky. Poněkud složitější byla doposud komunikace směrem dovnitř společnosti. Sám jsem byl předmětem kritiky, že málo komunikuji, ale je obtížné komunikovat něco, co může být během měsíce jinak. Situace byla natolik nestabilní, že pronášet některé věci a vzápětí je korigovat by vedlo spíše k podlamování vzájemné důvěry. Dnes je vedení relativně stabilní a nic nebrání tomu, abychom v tomto směru byli aktivnější.“

Další oblastí, která nabízí možnost vylepšení podnikové ekonomiky, je finanční řízení. Generální ředitel připomněl, že LČR jsou podnikem s relativně velkým objemem volných zdrojů, které tvoří přes 5 miliard korun. Tyto prostředky sice byly doposud spravovány celkem dobře, nicméně podnik doposud neměl vypracovanou žádnou finanční strategii, ani střednědobou, ani dlouhodobou. „Dlouhodobá strategie již byla vytvořena a v nejbližší době proběhne výběrové řízení na management, který do této oblasti vnese systém a pořádek,“ uvedl František Koníček.

Využívat i ostatní aktiva

Poslední slabinou, již generální ředitel připomněl, je nízká míra využití ostatních aktiv společnosti LČR. Jde o aktiva, která se u nás vůbec nevyužívají, přestože třeba v Bavorsku, Rakousku i jinde je jejich využívání standardem. „Jsou to například dobývací prostory nerostů, písníky, zásoby podzemních vod, pozemky nevhodné k zalesnění, které lze využít pro jinou činnost,“ uvedl ředitel. „Tato aktiva v Lesích ČR dosud ležela a leží ladem, což je škoda, protože při rozumném hospodaření mohou generovat zajímavý zisk.“

Poté generální ředitel František Koníček hovořil o problematice veřejných zakázek. Připomněl, že páteř lesnické zakázky bude tvořit tzv. komplexní zakázka. Všechna výběrová řízení budou vyhlášena v jeden okamžik a smlouvy budou uzavírány na dobu zbývající platnosti lesního hospodářského plánu (nejméně však na tři roky), aby byla do budoucna zajištěna plynulá obměna zhruba deseti procent smluv ročně. Lesy ČR budou od svých dodavatelů vyžadovat nejenom odbornou způsobilost ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek, ale rovněž tři druhy certifikátů – v oblasti managementu (ISO), v oblasti bezpečnosti práce a v oblasti environmentálních procesů.

Dceřinné akciovky jsou výhodné

V souvislosti se zadáváním veřejných zakázek připomněl František Koníček také mediálně propírané akciové společnosti, za jejichž duchovního otce se považuje a jež chtěly LČR založit jako své stoprocentní dceřinné společnosti. První založena bude. Jmenuje se LČR Servis a bude připravena pro případ, že smluvní partner odmítne spolupráci, zkrachuje apod. V takovém případě nastoupí LČR Servis, a.s., a najme si partnera, který se bude o „opuštěný“ les starat po dobu regulérního výběrového řízení, které může trvat třeba devět měsíců. Lesy ČR jsou však ze zákona povinny starat se o les nepřetržitě a jediným nástrojem, s jehož pomocí mohou v době „bezvládí“ své povinnosti dostát, je právě zmíněná akciová společnost. Druhá stoprocentní dceřina LČR měla vzniknout odkoupením padesátiprocentního podílu Hradecké lesní a dřevařské společnosti, a.s. „Bylo by pro nás výhodné do budoucna zajišťovat obchodní činnost prostřednictvím společnosti, která zná trh a umí to,“ vysvětlil tento záměr František Koníček.

Třetí akciovka měla nést jméno LČR Invest a měla se věnovat mimolesnickým aktivitám, například nájemním vztahům na dobývací prostory a podobně.

„Na základě mediální kampaně, která nám nesmyslně podsouvala nečestné úmysly včetně snahy o tunelování státního majetku, jsem celý proces pozastavil,“ uvedl závěrem generální ředitel Lesů ČR Ing. František Koníček. „Založena bude pouze společnost LČR Servis. Bez ní se prostě neobejdeme.“ Dodejme, že těmto slovům dává jí zapravdu již dvě (k 19. červnu) předběžná soudní opatření, která de facto s okamžitou platností zakazují dosavadním smluvním partnerům LČR vyvíjet v lesích jakoukoliv činnost.

V dalším průběhu LČR Management Meetingu vystoupil vedoucí právního odboru JUDr. Pavel Krpata s podrobnostmi právních aspektů chystaných výběrových řízení. Hovořil o tom, jak obtížné je do nových smluv zapracovat pojistky proti nejružnějším rizikům včetně živelních pohrom, ale zároveň zdůraznil, že budou-li lesníci i management dobře pracovat, pak si noví smluvní partneři nedovolí v lese ani zdaleka tolik, co ti dnešní.

Ředitel pro obchod Ing. Václav Třeštlík připomněl převis poptávky na trhu se dřevem a uvedl, že jedním z opatření, které přispěje k otevření trhu se dřívím, je masivní účast LČR na komoditní burze. Podle jeho slov s tímto obchodním kanálem je nutno v příštích letech jednoznačně počítat. Obchodní oddělení zjišťuje rovněž možnost objektivního prodeje dříví prostřednictvím internetových aukcí.

Ekonomický ředitel RNDr. Vladimír Veselý seznámil přítomné s celkovými ekonomickými výsledky roku 2005 a s výhledem pro rok 2006. Materiál na toto téma přinese v příštím čísle časopisu Lesu zdar.

Kalamitu se dař zpracovat

Výrobně technický ředitel Ing. Vladimír Krchov, Ph.D., připomněl stav ochrany lesa proti kůrovcům i skutečnost, že se velmi dobře daří zpracovávat letošní kalamitu. Ze 2,17 milionu m³ kalamitní hmoty bylo k 9. 6. zpracováno 1,14 milionu. Hovořil také o odstraňování škod po letošních povodních a o aktuálním stavu zajištění obnovy LHP. V souvislosti s převahou poptávky po dříví připomenul, že v lesích, které obhospodařují LČR, se těží pouze 74 procent přírůstu.

Na závěr pohovořil o vnitropodnikové komunikaci vedoucí odboru marketingu a PR Ing. Robert Kvapil. Na uvedené téma s ním v tomto čísle přinášíme samostatný rozhovor. ■

Jaroslav Jonáš
Ředitelství LČR

Ilustrační foto J. Jonáš

Bez rentability není existence lesnického stavu dlouhodobě udržitelná

Ve čtvrtek 1. června 2006 se v královéhradeckém konferenčním centru Silvia sešla odborná veřejnost na 9. sněmu lesníků s tématem Hlavní problémy lesnictví. Akci uspořádaly Česká lesnická společnost a Lesy České republiky, s. p., pod odbornou záštitou a s finančním přispěním Ministerstva zemědělství ČR.

Hosty, kteří zcela zaplnili velký sál Silvie, nejprve přivítal výrobně technický ředitel LČR Ing. Vladimír Krchov, Ph.D. Ve svém projevu je pak mimo jiné rámcově seznámil s nástínem programu stabilizace smluvních vztahů LČR v oblasti zakázek na lesnické činnosti. „Z ekonomického i lesnického hlediska považujeme za optimální variantu tzv. komplexní lesnickou zakázku, spojující prodej dříví u pařezu, tj. před jeho rozřezáním na jednotlivé sortimenty, resp. před přemístěním, provedení pěstebních prací a prodej části vyrobených obchodních sortimentů dříví Lesům ČR za ceny, které budou rovněž předmětem soutěže v rámci jediné zakázky,“ uvedl. Z jeho dalších slov vyplývá, že takto nakoupené sortimenty surového dříví budou LČR, případně jejich stoprocentní dceřiná společnost, obchodovat způsobem vyhovujícím podmínkám ochrany hospodářské soutěže. Nová výběrová řízení se uskuteční v režimu zadávání veřejných zakázek (ZVZ) a na všech smluvních územních jednotkách současně, což nastaví všem dotčeným podnikatelům shodné podmínky. Délka smluvního období se pak bude shodovat se zbývající platností lesních hospodářských plánů, což zase umožní zavedení systematického obnovování desetiletých smluvních vztahů s pravidelným rytmem jedné desetin smluv ročně. Vzhledem k náročnosti přípravy zadání pro několik set zakázek se předpokládá stanovení počátku doby účinnosti nových smluv nejdříve na začátek 3. čtvrtletí roku 2007. Program stabilizace je projednáván se zakladatelem a dozorcí radou Lesů ČR a dále konzultován s Úřadem pro hospodářskou soutěž a právními specialisty na ZVZ.

Ačkoliv témata dalších jedenácti plánovaných a dvou operativně zařazených referátů byla velmi různorodá a obsáhla oblast od vztahu politiky a lesního hospodářství přes problémy Národního parku Šumava až k myslivosti a škodám zvěří, snad všechny příspěvky přímo nebo nepřímo odrážely aktuální situaci v lesním hospodářství. Co trápí lesníky nejvíce, to asi nejlépe vystihují petice, se kterými nezávisle na sobě přijely na jednání dva subjekty.

První z nich plénu přednesl předseda České lesnické společnosti Ing. Štěpán Kalina. Požaduje vytvoření samostatného úseku pro odvětví lesního hospodářství na Ministerstvu zemědělství a vlastního náměstka ministra. „V posledních dvou letech, kdy nemá lesní hospodářství vlastní úsek s lesnickým náměstkem, dochází k významné dehonestaci oboru jako takového, k ubývání původních systemizovaných míst na ministerstvu, a tak k postupnému rozebrání odvětví. ... V období, kdy je připravována novela lesního zákona a kdy ve veřejnosti a médiích sílí tlaky různých vědců na dehonestaci odbornosti celého odvětví lesního hospodářství, je to velmi znepokojivá situace, která může vyústit v tragický dopad na budoucí hospodaření v lesích, hospodářskou situaci vlastníků lesa a nakonec i na ekonomickou vyváženost celého odvětví lesního hospodářství.“

Druhou petici na sněm lesníků přivezl předseda Svazu vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR Ing. František Kučera. Je reakcí na tzv. Stanovisko vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů. Petice, kterou na str. 7 v plném znění přetiskujeme, zdůrazňuje, že „Stanovisko“ je v přímém rozporu se strategií Evropské unie. Ta jednoznačně deklaruje, že evropské lesní hospodářství musí spočívat na třech rovnocenných pilířích – ekonomickém, ekologickém a sociálním – a žádný z nich nemůže být nadřazen ostatním. „O jednotlivých opatřeních navržených ve Stanovisku jsme připraveni diskutovat,“ uvádí se dále v petici. „Žádáme však všechny naše kritiky a signatáře Stanoviska, aby se nejdříve přesvědčili o skutečném stavu našich lesů, o svých zjištěních a o jejich příčinách diskutovali s jejich vlastníky a správci, a teprve následně stav lesů mediálně hodnotili nejen z pohledu ekologického, ale i ekonomického a sociálního.“

Účastníci sněmu se ve svých příspěvcích nebo i v diskusi rovněž snažili nalézat východiska z tíživé situace. Všichni se shodovali v tom, že ekonomické hledisko hospodaření v lesích je stejně důležité jako hledisko ekologické.

Účastníci sněmu

ké nebo společenské. „Je důležité, aby lesní hospodářství bylo společností i nadále vnímáno jako hospodářský sektor,“ uvedl například Ing. Jaromír Vašíček, CSc. (ÚHÚL). „Nelze proto rentabilitu lesního hospodářství omezovat za únosnou mez ve jménu ekologických a sociálních hledisek.“ JUDr. Ing. Martin Flora, DrSc. z brněnské Lesnické a dřevařské fakulty šel ještě dál. „Je dokonce možno říci, že bez rentability v lesním hospodářství není existence celého lesnického stavu dlouhodobě udržitelná.“ uvedl ve svém projevu. Jiní upozorňovali na to, že by lesnická veřejnost měla být aktivnější. „Například už dávno mohla definovat, co to je ten takzvaný veřejný zájem,“ prohlásil třeba Ing. Vladimír Krečmer, CSc. z České lesnické společnosti. Martin Flora v diskusi zase upozornil na to, že dokud nás lesáky nebude veřejnost vnímat jako ochránce přírody, prestiž lesnického stavu se nezvýší. „Je to úkol pro PR,“ dodal.

Lesnický stav je v současné době zatlačen do defenzivy. Dostat se z ní, to není úkol už pouze pro PR, ale pro nás všechny. ■

Text a foto: Ing. Jaroslav Jonáš
Ředitelství LČR

DOKUMENT

Souborné prohlášení lesníků, vlastníků lesů a vědců ke „Stanovisku vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů“

Podepsaní zástupci lesnické vědy a praxe – vysokých škol, Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, státního podniku Lesy České republiky, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, České lesnické společnosti, České jednoty lesnické, České asociace podnikatelů v lesním hospodářství a dalších lesnických institucí – vyjadřují zásadní nesouhlas se způsobem, jakým je veřejnost dezinformována mediálně rozšiřovaným „Stanoviskem“ o stavu našich lesů. Zvolený postup autorů „Stanoviska“ převedl otázku priorit hospodaření s lesy z roviny věcné do sféry emocionální, která ke sblížení názorů, jak hospodařit s lesy určitě neprospívá. Tvzení, které se též objevilo v tisku, že naše lesy do 40 let zahynou, se již svým charakterem blíží šíření poplašné zprávy.

K věcnému obsahu stanoviska: Stav našich lesů je odrazem vývoje civilizace ve střední Evropě a nijak výrazně se neliší od situace v lesích našich sousedů. Stejně jako v hustě osídlených územích a na zemědělských lánech, tak i v lesích, které člověk již po několik staletí využívá pro své postupně se vyvíjející potřeby (lov, pastva, otop, hutě, stavebnictví a průmysl, v budoucnosti i energetika!), došlo ke změně přírodního prostředí a k následné změně škály rostlinných i živočišných druhů. Jestliže dnes volají botanici, zoologové, entomologové a další úzce specializovaní vědci po záchraně a obnově biodiverzity na úroveň původních pralesů, jde o zcela zásadní otázky širokého dosahu s ekonomickými, právními a sociálními důsledky, které nelze řešit v denním tisku či na internetu, tím méně ze současné situace vinit lesníky, kteří především mají zásluhu na tom, že lesnatost v České republice v uplynulých dvou stech letech vzrostla z 25 % na dnešních 33,4 %!

„Stanovisko“ vychází z úzkého a jednostranného pohledu biologů, který zcela přehlíží multifunkční poslání lesů a jejich všestranný význam pro společnost tak, jak ji chápou členské státy Evropské unie. Strategie Evropské unie v oblasti lesního hospodářství i všechny další oficiální tuzemské

materiály týkající se odvětví lesního hospodářství jednoznačně deklarují, že evropské lesní hospodářství musí spočívat na třech rovnocenných pilířích – ekonomickém, ekologickém a sociálním a žádný z nich nemůže být nadřazován ostatním. Základním požadavkem pak je v širokém smyslu pojatá trvalá udržitelnost hospodaření (Ministerská konference Helsinky 1993). Tyto principy naše legislativa respektuje a současné lesní hospodářství z nich také vychází.

Stav našich lesů je výrazně ovlivněn civilizačními faktory, dlouhodobě především znečištěným ovzduším a druhotně i změnami v lesní půdě, globálně jej však nelze označovat jako špatný. Možnosti řešení tohoto problému však nelze hledat jen v rovině odborné, ale především politické a ekonomické.

Uvedené skutečnosti nepodceňujeme, jsme však přesvědčeni, že zásady hospodaření v našich lesích odpovídají současným požadavkům evropského lesnictví i ochrany přírody a garantují trvalou udržitelnost. Při dodržování těchto zásad dochází nejen ke zvyšování přírůstu a zásob, ale současně i k postupnému zvyšování podílu původních listnatých dřevin, omezování holých sečí a ve vhodných podmínkách i k plnění dalších požadavků, směřujících ke zvýšení biodiverzity naší přírody. Současně jsme však povinni respektovat i poslání lesů jako trvale obnovitelného zdroje cenné suroviny a energie a jejich význam pro zaměstnanost a rozvoj venkova a nezastupitelné prostředí pro rekreaci městských obyvatel. Na těchto principech je postaven i vládou ČR schválený Národní lesnický program. O jednotlivých opatřeních, navržených ve „Stanovisku“ jsme připraveni diskutovat. Žádáme však všechny naše kritiky a signatáře „Stanoviska“, aby se nejdříve přesvědčili o skutečném stavu našich lesů, o svých zjištěních a o jejich příčinách diskutovali s jejich vlastníky a správci a teprve následně stav lesů mediálně hodnotili nejen z pohledu ekologického, ale i ekonomického a sociálního. ■

V Hradci Králové, dne 1. června 2006

Vedení musí mít zpětnou vazbu, jak lidé vnímají jeho kroky

Slovo komunikace je převzato z latiny a podle slovníku cizích slov se používá ve dvou významech. Jednak jako souhrnné označení veřejných dopravních prostředků a jejich tras, jednak jako jiné označení pro sdělení, zprávu nebo oznámení. Do důsledku vzato se jedná o význam jediný, neboť i prosté sdělení je trasou od člověka k člověku, je cestou, s jejíž pomocí se navazují a udržují mezilidské vztahy. O rozhovor na téma komunikace jsme požádali vedoucího odboru marketingu a PR Lesů České republiky Ing. Roberta KVAPILA.

Proč se v poslední době tak často hovoří o vnitropodnikové komunikaci?

Protože vedení Lesů České republiky vnímá vnitropodnikovou jako jeden z nejdůležitějších nástrojů řízení. Není vůbec složité zajistit chod informací shora dolů, ale zajistit, aby se rozproudil tok informací také zdola nahoru a napříč společnostmi, to už je problém. Přitom je to nesmírně důležité, protože vedení musí mít zpětnou vazbu o tom, jak lidé vnímají jeho určité kroky, jaké k nim mají připomínky a jestli jsou vůbec dostatečně obeznámeni s jejich smyslem. Bez této zpětné vazby se prostě zodpovědné vedení žádného podniku neobejde.

V současné době v LČR existuje vnitropodnikový časopis a intranet. Jaké další formy vnitropodnikové komunikace se chystají?

V první řadě chceme zcela změnit zaměření časopisu. Vnitropodnikový časopis se musí věnovat především tomu, co se děje ve firmě. Ať už jsou to informace z vede-

Ing. Robert KVAPIL (29) – vedoucí odboru marketingu a PR
 1995 – 2001: ČVUT FEL Praha, obor ekonomika a řízení elektrotechniky a energetiky
 2000: kurz komunikačních dovedností pro managery
 2002 – 2006: skupina ČEZ, různé posty od specialisty marketingu po ředitele odboru marketingu skupiny ČEZ
 1999 – 2002: ARBOMedia Praha, marketingový analytik

ní nebo z regionů, nebo třeba krok za krokem popsaný stabilizační program podniku. Jednoduše řečeno musí žít životem firmy a jejich zaměstnanců se všemi jejich úspěchy i problémy. Vylepšení čeká také internetové a intranetové stránky. Odstartovali jsme projekt na nový internet, který si klade za cíl dostat se na úroveň špičkových webových stránek různých společností, ať už v oboru lesnictví, nebo v oblasti firem jako jsou banky, telekomunikace a podobně. Intranet bude na webové stránky navazovat. Jde nám především o změnu redakčního systému, aby byl přehlednější, aby byl jednodušší přístup k informacím, a hlavně aby ty informace byly rychlé. Zprávy se

na intranet musí dostat dokud jsou čerstvé, ne až když vlak odjede.

Jedním z nástrojů, který už začal fungovat, je monitoring tisku, který všichni denně dostávají do mailové schránky. Nedostávají ho jenom proto, aby se dozvěděli, co se ve sdělovacích prostředcích píše o nás, ale také proto, aby měli informace o aktuálních událostech doma i v zahraničí.

Pokud se týká komunikace zdola nahoru, nově zavádíme Zelený telefon, což je zaměstnanecká telefonní linka, a Zelené schránky. Schránky nainstalujeme na všech krajských inspektorátech i na ředitelství a budou spolu s telefonem sloužit pro sběr dotazů, připomínek, námětů a návrhů od všech zaměstnanců Lesů České republiky. Zdůrazňuji, že budeme vyřizovat všechny dotazy, jak anonymní, tak přímé. Odpovídat budeme do týdne až čtrnácti dnů. Všechny dotazy a připomínky budou publikovány ve speciální rubrice na intranetu, některé také v časopisu Lesu zdar. Pokud bude dotaz neanonymní, dostane dotyčný odpověď také přímo.

Bude zajištěna diskrétnost také pro tazatele, kteří se podepíší?

Samozřejmě. Sběr informací budou provádět externí spolupracovníci, kteří jistě nemají zájem, a upřímně řečeno ani důvod, aby si dotazy četli. Jinak s těmito informacemi přijde do styku pouze jeden člověk z marketingu, který má vnitropodnikovou komunikaci na starost. Pokud bude potřebovat zpracovat odpověď od někoho z vedení, předá dotaz bez udání jména a pracoviště tazatele. Je mi jasné, že zpočátku asi budou mít lidé obavy tento způsob komunikace využívat, ale věřím, že časem jeho výhodnost pochopí. A znovu připomínám – ti, kteří mají obavy, mohou prostřednictvím linky i schránek komunikovat s vedením zcela anonymně.

Teď mě napadá ještě jedna věc, kterou jsem měl zmínit v souvislosti se změnami intranetu. Připravujeme takzvaný Chat generálního ředitele, tedy přímou komunikaci se zaměstnanci pomocí počítače. Chtěl bych, aby byl do konce roku zprovozněn a v týdenní nebo čtrnáctidenní periodě byla vždy vyčleněna hodina, kdy bude generální ředitel zaměstnancům k dispozici.

Přejdeme teď ke komunikaci s veřejností. Lesnický stav obecně a Lesy České republiky zvlášť čelí v poslední době velkému mediálnímu tlaku. Jak se s ním podnik hodlá vyrovnat?

Myslím, že zejména v komunikaci směrem ven mají Lesy co dohánět, protože v minulosti byly ve velké defenzivě. Nekomunikovalo se s veřejností, nekomunikovalo se s novináři a Lesy špatně propagovaly svoji činnost, zejména činnost v oblastech veřejného zájmu, takže dnes jsou mezi veřejností téměř neznámou firmou. A to je velká škoda, protože mají obrovský potenciál k tomu, aby byly vnímány pozitivně. Abychom se z té defenzivy dostali, musíme si jasně vymezit cílové skupiny, ať už je to veřejnost, odborná veřejnost, zaměstnanci nebo třeba instituce. Pro každou cílovou skupinu pak musíme zvolit samostatnou komunikační strategii.

Myslím, že kdo si přečte noviny za poslední měsíc, tak musí uznat, že Lesy České republiky už dnes vystupují velmi sebevědomě a konstruktivně. To může do

budoucná pomoci nejen jim, ale celému lesnickému segmentu, může ho to posílit.

My tomu, jak LČR vnímá veřejnost, přikládáme velký význam. Proto jsme zavedli takzvaný trackingový výzkum, který ale zkoumá nejen to, jak jsou Lesy vnímány veřejností, ale i to, jak jsou vnímány vlastními zaměstnanci. Ony jsou to do určité míry spojené nádoby, protože firmu, která je kladně přijímána veřejností, jistě její zaměstnanci vnímají lépe, než když je tomu naopak.

Jak chce tedy vedení působit na veřejnost, aby se obraz našeho podniku v jejích očích změnil k lepšímu?

Lesy ČR se na veřejnosti musí prezentovat tak, že se starají o lesy v jejím zájmu – ať už je to ve spojení s turistikou, s cyklostezkami, s lesními studánkami nebo se zajímavými či pamětihodnými místy v lesích. Abychom si vybudovali žádoucí image, musíme najít téma, které veřejnost zajímá, a prostřednictvím tohoto tématu ji vtáhnout do děje. Nemůžeme přímo prezentovat jak hospodaříme a kolik nás to stojí, to pro veřejnost není relevantní a dominantní téma. Taková komunikace by byla možná kladně přijímána lesníky, ale byla by velmi neefektivní. Ale budeme-li nabízet třeba možnosti výletů, vyjížděk na kole nebo příležitosti k návštěvě různých zajímavých míst v lesích, pak se můžeme jakoby okrajově zmínit o tom, jakým způsobem o tato atraktivní místa pečujeme a kolik nás to stojí. A případně veřejnost nějakým nenápadným způsobem do této péče zapojit.

My už dnes připravujeme takzvaný direct mail, což je dopis s nabídkou rekreačních, sportovních i naučných příležitostí, které nabízejí lesy v dosažitelné vzdálenosti. Tyto dopisy obdrží asi milion domácností, zejména ve velkých městech. Je to jednak naše služba veřejnosti, ale zároveň příležitost k pozitivní prezentaci Lesů České republiky. Pokud se nám pomoci podobných akcí podaří veřejnost vtáhnout do děje a probudit v ní zájem o problematiku hospodaření v lesích, tak to do dvou let přinese ovoce a veřejnost nás začne vnímat pozitivně.

Na závěr jednu zcela konkrétní otázku: Časopis Lesu zdar uspořádal anketu týkající se jeho současné a budoucí podoby. Zúčastnilo se jí pětatřicet lidí na intranetu a písemně odpověděli zatím pouze dva lidé. Zklamalo vás to?

Samozřejmě, že mě mrzelo, že prakticky jenom jeden zaměstnanec ze sta byl ochoten se vyjádřit k úrovni vnitropodnikového časopisu a k jeho budoucímu obsahu. Ale chápu, že když společnost byla dlouhodobě v defenzivě, tak existuje určitá bariéra říct svůj názor, přijít s nápadem. Zvláště teď, v době, kdy řešíme spoustu závažnějších problémů. Nicméně jestliže chceme mít kvalitní komunikační produkty, pak potřebujeme znát názor těch, pro které je vytváříme. Jestliže lidé chtějí časopis, který jim bude přinášet určité informace, a neřeknou nám, jaké informace to mají být, pak jsme odkázáni jenom na svoji vlastní představu, která se s představou čtenářů sice může, ale také nemusí krýt. Věřme, že bude.

Text a foto: Ing. Jaroslav Jonáš
Ředitelství LČR

Stanovisko LČR k soudním opatřením

Již dvě soudní rozhodnutí ukládají Lesům České republiky okamžitě zastavit práce v lesích z důvodu neplatných smluv s dodavatelskými firmami. Lesům ČR tak byly zakázány činnosti, které jsou povinny vykonávat podle zákona o lesích a podle navazujících předpisů. Jde zejména o ochranu lesů před kůrovcem, zalesňování a ochranu kultur. To vše jsou práce, které nemohou být přerušeny.

„Nové vedení Lesů je však na tuto situaci připraveno,“ říká generální ředitel LČR Ing. František Koniček. „Pro případ podobných situací jsme se rozhodli založit dceřinou společnost LČR Servis tak, aby byla zabezpečena správa lesa podle zákona, a to až do té doby, než budou řádně podle zákona vysoutěženy nové kontrakty. To může trvat až devět měsíců a společnost si nemůže dovolit přerušit hospodaření v lese. Jiné řešení z právního pohledu neexistuje, protože Lesy jsou ze zákona povinny starat se o les nepřetržitě.“

red.

Bilboard Lesů ČR uspěl

Venkovní reklama Lesů České republiky, s.p., nazvaná Život v lese, les v životě v lese, les v životě skvěle obstála v soutěži s reklamami jiných podniků. V hodnocení časopisu Strategie, týdeníku o médiích, reklamě a marketingové komunikaci, obsadila 3. až 4. místo (!) za měsíc duben. Daleko za naši reklamou zůstaly billboardy takových firem, jako jsou například Eurotel (9. místo), Česká spořitelna (21.–22. místo), Český Telecom (21.–22. místo), Toyota (23. místo) a další. Hodnoceno bylo 30 venkovních reklam a jako poslední se umístila reklama na jízdní kolo Author.

„Hned jsem dostal chuť vyrazit si do lesa, s Heinekenem v batohu,“ okomentoval své zážitky z hodnocení třicítiky reklam redaktor Strategie Josef Provazník (reklama na pivo Heineken v dubnu zvítězila).

Autorem billboardu Život v lese, les v životě je tvůrčí tým agentury FCB Praha ve složení Michal Mikeš, Radek Rytina. Mediální plán připravil sám zadavatel – Lesy České republiky.

jj

Zelený telefon a Zelené schránky začínají

Na dvou místech v tomto čísle Lesu zdar píšeme o Zeleném telefonu a o Zelených schránkách. Hovoří o nich jednak generální ředitel ve svém úvodním slovu, jednak je o nich zmínka v rozhovoru s Robertem Kvapilem. Tyto nové formy vnitropodnikové komunikace začnou naplno fungovat od pondělí 10. července a poslouží zaměstnancům rozhodně lépe než vrba holiči Kukulinovi ve známé Havlíčkově básni o králi Lávrovi. Vrba totiž informace pouze pohlcovala, kdežto autoři dotazů, námitek a připomínek se od

Zeleného telefonu i schránky dočkají také odpovědi. To je výhoda pro zaměstnance. Vedení společnosti zase doufá, že se mu nové nástroje vnitropodnikové komunikace stanou cenným zdrojem informací a námětů pro jeho činnost a potažmo i pro celou společnost LČR.

Snad vše již bylo řečeno, zbývá jen zveřejnit číslo

Zeleného telefonu (volá se na něj za standardní cenu jako na kteroukoliv jinou pevnou linku do Prahy). To číslo raději uvedu dvakrát za sebou, jednak kvůli lepšímu zapamatování, jednak abych přelstil tiskařského šotka, který má právě takovéhle okamžiky nejraději. Tak tedy: 246 060 680, opakují: 246 060 680.

jj

Nad Stanoviskem vědců...

Pročítám si Stanovisko vědců k ochraně lesů a zjišťuji, že jim dávám prakticky ve všem zapravdu. Lesy opravdu chřadnou, půdu degraduje odvoz prakticky veškeré dřevní hmoty z porostu, zastoupení dřevin neodpovídá přirozené skladbě, lesu by prospěly těžby do 0,30 ha, naprostou ideální by bylo výběrné hospodaření s přirozenou obnovou... Které lesnické srdce by po tom netoužilo?

Ale když se řekne A, musí se říct taky B. Ten bohužel způsob hospodaření je po všech stránkách mnohem náročnější. Téměř všechno se musí dělat ručně, v ideálním stavu se musí stále těžit po celé ploše revíru. Ruční práce je drahá, rostou náklady na přibližování a odvoz, cena dříví pochopitelně stoupá a nikdo o něj nemá zájem. Je nutné propouštět lesní dělníky, lesní personál. Odcházejí zahraniční dřevozpracující firmy, jejich zaměstnanci odcházejí také – na pracovní úřady. Dřevozpracující průmysl se hroutí... Z environmentálního hlediska ideální stav – lesy konečně rostou „jako dříví v lese“. Nevím, nakolik je tahle moje katastrofická představa přehnaná, ale myslím, že moc ne.

A pak mě nad Stanoviskem trápí ještě jedna věc. Lesníci jsou napadáni, že hospodaří „plantážnickým“ způsobem. Opět s vědci souhlasím. Ale jestli je plantážnictví něčí doménou, tak nikoliv lesníků, ale zemědělců. A jestli někdo napáchal obrovské a nevratné škody na krajině, jsou to opět zemědělci, a ne lesníci. Proč se tedy vědci se svou mediální masáží nepustili spíš do zemědělců? Proč nekritizují jejich plantáže, nepřirozenou druhovou skladbu na polích i lukách, chemizaci krajiny, eutrofizaci vod, přešlechtěné odrůdy brambor a já nevím, co ještě? Proč netrvají na tom, aby výměra pole nepřesáhla 0,30 ha? Proč netrvají na obnově remízků, mezi a polních cest pro zpřístupnění krajiny? Přemýšlím o tom, přemýšlím marně. Možná ani sami vědci si netroufnou na „živitele národa“, možná se jim zdá cena rohlíku důležitější než cena dřevěné židle nebo krovu. Možná, že se bojí toho, že by v případě zemědělců vynikla absurdnost takové kritiky, zatímco kritika lesníků vypadá ušlechtilě. Nejspíš je to ale úplně jednoduché – buď mají vědci zmatek v prioritách, nebo si prostě zvolili snadnější cíl. Jenom teď zase nevím, která z těch dvou možností je horší.

Jaroslav Jonáš

Vodařům občas dělají potíže chataři a ochranáři

Správa vodních toků v Benešově plní významnou úlohu v rámci Krajského inspektorátu LČR v Brandýse nad Labem. Své sídlo má téměř v centru Benešova. Její okruh působnosti však zahrnuje velmi širokou oblast střední a jižní části Čech. Spadá do ní převážná část povodí Vltavy, Lužnice, Sázavy, dolní část povodí Berounky i část povodí Labe. Celkově jde o 2250 km asi 1200 říček a potoků.

Ing. Miroslav Bechyně, vedoucí SVT

Vedoucím správy vodních toků v Benešově je Ing. Miroslav Bechyně. Na správě pracuje již od roku 1992 a funkci jejího vedoucího zastává od roku 1997. Za tuto dobu se dokonale seznámil s její činností, specifikou i odlišnostmi jejích jednotlivých částí. Dobře poznal i ty části, o které správa přišla v důsledku organizačních změn provedených na podniku v roce 1993. Problematiku své práce proto zná i v širších souvislostech.

Na správě je spolu s ním zaměstnáno dalších 8 pracovníků, kteří pracují buď přímo v Benešově, nebo na dislokovaných pracovištích. Správa má na starosti území, vymezené na jihu státní hranicí s Rakouskem a Německem, na západě Brdskými hřebeny a dolním tokem Berounky, na severu soutokem Labe s Vltavou a na východě Českomoravskou vysočinou. Obsáhnout efektivně celou jeho rozlohu pouze z Benešova, to je technicky těžko zvládnutelné. Správa má proto detašované pracoviště také v Českých Budějovicích.

Ing. Bechyně však řeší veškeré z toho plynoucí úkoly s přehledem. Dlouholetá praxe podpořená osobním zájmem o „lesnickou vodařinu“ mu umožňuje vyrovnávat se s problémy i odlišnostmi a vzdálenostmi jednotlivých lokalit.

K jeho osobní charakteristice neodmyslitelně patří jeho zájem o myslivost, především o mysliveckou kynologii. Stěny jeho kanceláře zdobí řada diplomů a ocenění za chovatelské a výstavní úspěchy jeho teriérů. Zájmy profesní se tak u něho prolínají s osobní zálibou.

Správu jsme navštívili nedlouho po letošním prudkém jarním tání mimořádně vysoké sněhové pokrývky, které bylo navíc provázeno vydatnými dešti. Její pracovníci se v té době skutečně nezastavili ani na okamžik. Museli se vyrovnat s vypjatou situací, zjistit množství a velikost poškození vodních staveb a břehových porostů a rovněž zmapovat a zhodnotit celkový rozsah škod.

Podle vyjádření vedoucího správy Ing. Miroslava Bechyně, které nám poskytl krátce po polovině dubna, jsou škody podstatně vyšší než při běžných jarních táních, avšak v podmínkách benešovské správy nikde nedosáhly katastrofické úrovně.

„Průtoky byly skutečně vysoko nad normálem,“ uvedl. „Ale škody, které jsme dosud zjistili, významně nepřesáhly roční standard. Dnes však ještě nemůžeme přesně stanovit jejich celkový rozsah. Zatím jde o předběžné odhady. Výčet a hodnocení celkového rozsahu škod budeme upřesňovat a doplňovat v následujících týdnech a zřejmě i měsících.“

Záplavy u nás přečkala většina vodních staveb bez závažných poškození. Také zásadní škody na porostech nemáme. Největším problémem zřejmě budou nánosy. Ty budeme muset v řadě míst odstraňovat, abychom obnovili původní stav.“

V průběhu rozhovoru vedoucí správy rozložil mapy „svého království“, aby dokladoval jeho rozsah a současně i různorodost podmínek v jeho jednotlivých částech. Již z prvního pohledu je i laikovi patrné, že podmínky na území, které správa obhospodařuje, jsou velmi různorodé. Celkovou pomyslnou spojnicí je pro většinu správy povodí Vltavy, Šumavu však nelze srovnávat s podmínkami středního Połabí a situaci v Jižních Čechách se situací v Brdech a okolí Berounky.

Ing. Bechyně nad mapou připomněl jeden z významných a specifických problémů „své“ správy: „Valná část naší správy je dotčena rozsáhlou zástavbou rekreačních objektů, převážně chat a chatových kolonií. Rekreační oblasti v Povltaví, Posázaví, na Lužnici, u Berounky i u Labe jsou obecně známou skutečností. S tímto specifickým problémem se však setkáváme i na mnoha dalších lokalitách, zejména právě v údolích říček a potoků, které spadají do působnosti naší správy. Jevanský potok či Kocába se již dávno staly obecnými pojmy a musím říci, že obdobných lokalit máme na území správy desítky.“

Období záplav nám zde přináší množství složitých situací, které musíme operativně řešit. Jde zejména o dojednání přístupů nezbytných při opravách jezů, odstraňování naplav a sedimentů, při čištění a zpevňování koryt i při dalších činnostech. Chataři se neradi smiřují s přepravou mechanizace a těžké techniky přes své pozemky a my se bez takových přechodů při své práci často prostě neobejdeme. Chataři také velmi citlivě vnímají i zanedbatelné posuny a změny toku některých vodotečí. Vítají každý metr pozemku, který jim tyto změny přinesou, a naopak se jen obtížně a neradi smiřují s tím, že jim řeka někdy pár metrů půdy odnese. Lze říci, že

Vodslivský potok po povodni v červenci 2002. I nepatrný potůček může odnášet automobily.

>> právě takové relativně podružné změny nám přinášejí množství nesnadných a vyčerpávajících jednání, která musíme absolvovat při odstraňování následků povodní. Na rekreační objekty i na jednání s jejich vlastníky jsme si již dávno zvykli, v období povodní a záplav nám však často působí zdržení a problémy, které musíme řešit jaksi navíc, mimo své hlavní úkoly.“

Z rozhovoru s vedoucím správy také vyplynulo, že širší souvislosti velmi pozorně hodnotí i z hlediska historického vývoje, a to nejen v omezené časové výseči, ale skutečně od základů. V průběhu rozhovoru se k tomuto pohledu několikrát vrátil, především v tzv. vodoprávních souvislostech: „Naše práce není striktně vymezena pouze lesní půdou. Zasahuje i do obcí a zemědělské krajiny. Ale již za Rakouska-Uherska bylo hrazení bystřin přiřčeno lesníkům, a to ze zákona. Již tehdejší zákonodárce vzal v úvahu, že právě oni mají k potokům, bystřinám a říčkám při své práci nejbližší a nejlépe se o ně dokáží starat.

Cílená opatření pro předcházení katastrof v ohrožených územích byla zahrnuta již v císařském patentu č. 250 z 3. prosince 1852, jímž byl vydán lesní zákon. V následujících desetiletích byly postupně doplňovány úřady vykonávající státní správu o odborníky z řad lesníků. Šlo o lesní inspektory, kterým byli ku pomoci přidělováni lesní technici, kteří měli na starosti službu zahrnující také hrazení lesních bystřin.

Právě ve druhé polovině 19. století se u nás výrazně projeví povodňové katastrofy, např. v roce 1871 na Tachovsku a v následujícím roce na dolním toku Mže (Berounky) a jejich bystřinných přítocích. Již tehdy byly zákonem poskytnuty podpory postiženému obyvatelstvu. V té době byly zpracovány i první zprávy o stavu a potřebě úprav řek a jejich přítoků, které by omezily škodlivé účinky povodní (např. Bečva 1874). Ministerským výnosem z června 1884 byla zřízena první C. a k. lesnicko-technická oddělení pro hrazení bystřin. Následně byla realizována řada projektů vodních staveb a úprav koryt vodotečí i břehů, jejichž vypracováním bylo pověřeno lesnicko-technické oddělení, podléhající tehdejšímu ministerstvu orby. (Oddělení sídlilo v Královských Vinohradech, tehdy ještě předměstské obci zemského hlavního města Prahy). Tato rozhodnutí logicky vyplynula z přesných znalostí lesníků o charakteru a působení bystřin i ze znalosti stavu jejich povodí. Postupně byly upravovány všechny významně postižované oblasti bystřin, včetně potřebného zalesňování, resp. obnovy postižených svahů povodí. Služba hrazení bystřin tak byla formována věcnou spoluprací odborníků lesního a vodního hospodářství a napomohla k vytvoření základů strategie vodního hospodářství, jak je známe dnes.“

Historický exkurs z úst vedoucího správy nebyl samoúčelný. Velmi dobře osvětluje účast lesníků na vodohospodářské činnosti i její důvody a nezbytnost. Lze říci, že jejich činnost je v této oblasti nejen logická ale i tradiční a osvědčená. Vzhledem k postupující industrializaci, zvyšující se hustotě osídlení i rostoucímu významu lesa a ochrany přírody se její význam neustále zvyšuje.

Po chvíli se rozhovor s vedoucím správy stočil k některým úskalím, které pro správu vyplývají z řešení konkrétních případů povodňových škod. Ing. Bechyně připomněl zkušenosti z povodní, které území správy zasáhly v roce 2002.

Právě při jejich odstraňování nastaly obtíže při jednání s ochranáři. Často byla jednání poznamenána nedostatkem zkušeností nových lidí. V důsledku přesunu ochranné agendy z okresů na kraje došlo i k personálním obměnám. Řada odborníků tehdy odešla a na kraje přišli noví lidé, kteří se vlastní problematiku teprve museli v praxi naučit. Mnoho energie se tehdy vyplývalo na překonání osobních ambicí některých ochranářů, kteří ne vždy dokázali povýšit veřejný prospěch nad otázky osobních zájmů a prestiže.

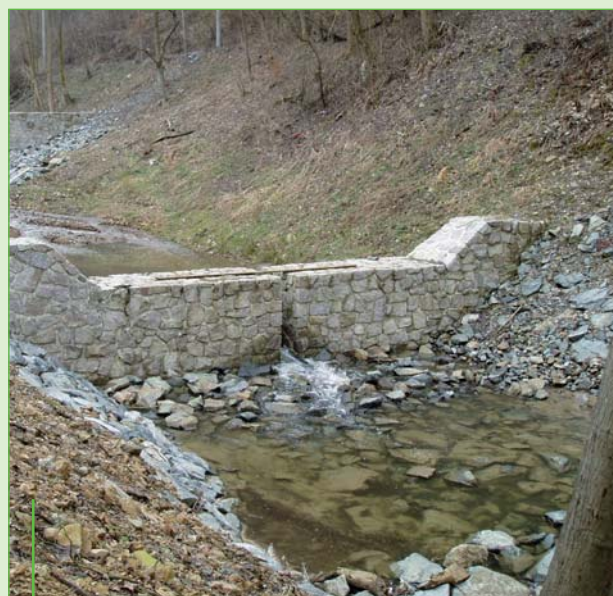
„Některá jednání se nám tak zbytečně protáhla o řadu měsíců, někdy i o celé roky,“ říká Ing. Bechyně. „Přitom bylo zřej-

Úprava Vodslivského potoka

Tok Dílna – přehrážka vybudována po povodni 2002

Dojetřický potok – dvě přehrážky postavené po povodni 2002 nad zastavěnou částí města Sázava

mé, že naše a ochranné zájmy se nekříží. Často šlo o průtahy zaviněné zdůrazňováním a vyjasňováním kompetencí a hlavního společného cíle. Dnes ale můžeme říci, že co bylo tehdy třeba vyřešit, se nakonec udělalo.

I dnes se při společných jednáních zabýváme zmíněnými otázkami. Protože se však již známe, jsou naše jednání „hladší“ a rychleji směřujeme ke skutečným potřebám, které vyžaduje odstraňování povodňových škod. Koneckonců, bez úsilí lesníků by se nemohli ochránáři pochlubit dobrými výsledky v oblasti ochrany přírody. Naše zásahy jsou skutečně šetrné a příroda se s nimi následně vždy snadno a rychle vyrovná. Zástupci obcí jsou si toho vědomi a také poučení ochránáři jsou převážně schopni akceptovat naše postupy bez průtahů a zbytečných výhrad.“

Vedoucí správy pak připomněl několik staveb, které správa vybudovala v povodí Sázavy při odstraňování povodňových škod z roku 2002: „Realizovali jsme např. přehrážku na Dílně (přítok Polanského potoka u Stříbrné Skalice) za cca 15 mil. Kč, úpravu Dojetického potoka (2 přehrážky a nový stupeň) za 2,2 mil. Kč a úpravu Vodslivského potoka. Zmíněné opravy a úpravy se nám pozitivně projeví při letošních povodních. Významně se zde snížilo množství splavenin. Pokud nějaké byly, tak pouze z úseků pod přehrážkami. Naše práce se evidentně vyplatila.

Letos byla nejhorší situace na Sázavě. Vinou vysokého stavu vody v řece docházelo ke ztrátě unášecí síly jejich přítoků, zpětnému vzduť a nánosům v korytě řeky. Nyní řešíme situaci Lešenského potoka, který ústí do Sázavy přímo v Ledči nad Sázavou. Jeho koryto budeme muset vyčistit a upravit. Problémy však máme také v Pošumaví, v Novohradských horách, na Stropnickém potoce.

Povodně se projeví zejména na delších tocích, kde je větší množství vody a větší soustředěný průtok. Celkové škody odhadujeme zatím asi na 15 mil. Kč, z toho 7 mil. půjde do investic a zbytek na čištění koryt a opravy objektů. Rozsah škod postupně doplňujeme a zpřesňujeme. Je zřejmé, že celkové škody budou ještě vyšší a vyžádají si také větší objem investic.“

V závěru naší návštěvy se Ing. Bechyně stručně zmínil o budoucích záměrech a úkolech: „Nutně potřebujeme vybudovat další objekty na ohrožených místech a provést nezbytné úpravy břehových porostů. Také bychom si přáli ukázně-

nější chataře, kteří si zatím stále pletou koryta potoků a říček se skládkami a „ukládají“ do nich komunální odpad, trávu, popel apod.

Ale především pro nás stále zůstává zásadní otázkou umět překonat problémy spojené s přístupem některých ochránářů. Ti jsou přítomni všem jednáním o nových stavbách i úpravách břehů a koryt vodotečí. Pokud se rozhodnou stavbu či úpravy blokovat nebo zdržet, výstavba se může protáhnout i o několik let. Takový přístup nejen, že blokuje naši práci, ale v případě dalších povodní může také významně přispět ke zvýšení celkových škod.“

Jan Brandejs
Ředitelství LČR
Foto: archiv SVT

Přítok Třeblové – Třeblová je přítok Vltavy pod Neveklovem v okrese Benešov. Oprava starých objektů hrzení bystřin.

Strž Javorka – přehrážka postavená v roce 2003 z drátokamene (gabionů). Nad přehrážkou je vidět další přehrážka z kamenného zdiva. Její retenční prostor je již zcela zanesen splaveninami.

Schwarzenberský plavební kanál je evropskou raritou

Ing. Hynek Hladík, správce toků detašované pracoviště České Budějovice

- *1949
- absolvent Lesnické fakulty VŠZ v Brně, 1972
- 1972–1986 Lesní závod Prachatice ve funkcích technik polesí, technik lesní správy, samostatný technolog přípravy výroby (příprava výstavby a údržby lesních cest, svážnic, odvodnění lesa, správce toků, závodový vodohospodář)
- 1987–1992 Jihočeské státní lesy, s.p., podnikové ředitelství, útvar technické přípravy výroby – samostatný technolog přípravy výroby (příprava výstavby a údržby odvodnění lesa, správce toků, podnikový vodohospodář)
- 1992 Lesy České republiky, s.p., Oblastní správa toků Benešov, později Správa toků – oblast povodí Vltavy – správce toků, detašované pracoviště České Budějovice
- 1981–1984 postgraduální studium na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity – Jazyková a společenská příprava expertů – francouzština
- 1988–1990 postgraduální studium na VŠZ v Praze – Ochrana vodních zdrojů,
- 1983 – pobyt v Kambodži ve skupině lesnických a dřevařských expertů, příprava předběžného projektu spolupráce mezi ČSSR a Kampučskou (Kambodžskou) lidovou republikou v lesní rezervě O Khos v provincii Kompong Cham v povodí Mekongu
- 1987–1988 – pobyt v Laosu ve skupině lesnických a dřevařských expertů, příprava spolupráce mezi ČSSR a Laoskou lidovou republikou v Paklay v provincii Sayaboury

Lesotechnická služba hrazení bystřin v jižních Čechách

Lesotechnická služba hrazení bystřin neměla v minulosti v jižních Čechách především díky geologické stavbě příliš práce. Počátkem 20. století bylo postaveno několik objektů hrazení bystřin nedaleko Písku na Držovském a Vojníkovském potoce, ve Vimperku na Pravětínském potoce, u Táboara na levobřežních přítocích Lužnice, nedaleko Bechyně rovněž na přítoku Lužnice. V šedesátých letech 20. století pak byly postaveny další objekty na Pravětínském potoce ve Vimperku. Péči o objekty hrazení bystřin zajišťoval Stavební závod JčSL, nejdříve svým střediskem hrazení bystřin, později bylo toto středisko zrušeno, hrazení bystřin se stalo na Stavebním závodě popelkou, nikdo o objekty nepečoval.

Správa toků v lesích na území jižních Čech

Koncem sedmdesátých let 20. století byla na podnikovém ředitelství JčSL vytvořena v Útvaru technické přípravy výroby funkce samostatného technologa – správce toků a vodohospodáře, kterou byl pověřen Ing. Miroslav Treybal. Ten se podílel spolu s tehdejšími krajským národním výborem na určení vodních toků jednotlivým správcům, založil pasporty hlavních určených vodních toků. Převzal do správy především toky, které převážně protékají lesními porosty, a toky převážně sloužící lesnímu hospodářství. Pouze minimální množství procházelo intravilány obcí. Ve srovnání s jinými podniky Státních lesů měly JčSL vodních toků poměrně málo. Na jednotlivých lesních závodech byly vytvořeny funkce správců toků. Ing. Treybal odešel počátkem roku 1987 do důchodu.

Kaplický potok, zrekonstruovaný úsek mezi lesní cestou Amortovka a parkovištěm v Pralesu v Kaplici u Zátone

Kaplický potok, úprava plavení dříví pod národní přírodní rezervací Boubínský prales, oprava provedena v roce 2005

Na jeho místo přišel od počátku roku 1987 Ing. Hynek Hladík. Ten do té doby působil na lesním závodě Prachatice, kde m.j. zajišťoval i funkci správce toků a závodového vodohospodáře. S odchodem Ing. Treybala do důchodu bylo zrušeno detašované pracoviště ve Strakonicih.

Vedle úkolů, které plnil dříve Ing. Treybal, přibyla od druhé poloviny roku 1987 i správa hraničních toků s Rakouskou republikou a Spolkovou republikou Německo v úseku státních hranic JČSL. Do té doby plnili tyto úkoly vedoucí pracovníci JČSL. Velká část státních hranic v lesích spravovaných JČSL byla tvořena drobnými vodními toky. Především v okrese Jindřichův Hradec byly zejména v sedmdesátých letech provedeny s Rakouskou republikou „společné práce“ na hraničních vodách ke zvýraznění průběhu státních hranic, přičemž investorem těchto prací byly JČSL. Na úsecích státních hranic, na kterých byla provedena stavební opatření v rámci „společných prací“, je prováděna pravidelná údržba. Správce toků JČSL, později LČR, je členem skupiny vodohospodářských expertů Komise pro hraniční vody. Velká většina hraničních vod přešla vyhláškou 470/2001 Sb. na podniky Povodí (Povodí Vltavy a Povodí Moravy).

V souvislosti s privatizací JČSL a se vznikem LČR přešel Ing. Hladík do vznikající Oblastní správy toků Benešov. Vzhledem k tomu, že JČSL měly určeno nejméně vodních toků, nevznikla na území bývalých JČSL samostatná správa toků, ale správu toků zajišťovala nově vzniklá OST Benešov se svým detašovaným pracovištěm v Českých Budějovicích (které původně zajišťovalo úkoly na území bývalých JČSL, později na okresech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice). První velkou změnou bylo předání toků na území Národního parku Šumava správě parku (únor 1994).

Počátkem roku 2005 se změnila Oblastní správa toků Benešov na Správu toků – oblast povodí Vltavy Benešov. Detašované pracoviště České Budějovice předalo nejvýchodnější část spravovaného území, převážně v povodí potoka Pstruhovec u Starého Města pod Landštejnem, Správě toků – oblast povodí Dyje Brno. Na druhé straně na západě převzalo část povodí Otavy po hranice Národního parku Šumava a část povodí Řezné odtékající do Bavorska od Správy toků – oblast povodí Berounky Plzeň. S tímto převzetím správy toků souviselo i převzetí objektů hrazení bystřin v povodí Zlatého potoka u Kašperských Hor a v povodí Nezdeckého potoka. Na Zlatém potoce byly rozestaveny rekonstrukce přehrázek a údržba stupňů.

Schwarzenberský plavební kanál

Zvláštností Správy toků – oblast povodí Vltavy je významná historická dopravní stavba – Schwarzenberský plavební kanál.

Stavba Schwarzenberského plavebního kanálu byla zahájena

Erozní rýha na pravobřežním přítoku Vltavy u Rožmberku nad Vltavou zjištěná po povodni v březnu 2006

4. května 1789 v oblasti bývalé osady Růžový Vrch – Rosenhügel v revíru Svatý Tomáš. Ing. Josef Rosenauer (1735 až 1804), rodák z Chvalšín u Českého Krumlova, již v roce 1775 svému pánovi, Janu knížeti ze Schwarzenbergu, navrhl postavit plavební kanál, který by umožnil plavit dříví ze severních úbočí Šumavy pod Třístoličnickem, Plechým, Smrčinou, Sulzbergem a Bärensteinem přes hlavní evropské rozvodí k potoku Světlá, po něm k řece Große Mühl a dále až k Dunaji. Po Dunaji mělo být dopravováno do hlavního města monarchie – do Vídně, která trpěla nedostatkem palivového i užitkového dřeva, a proto zde byly vysoké ceny, dvojnásobné proti Praze. Kanál by umožnil zhodnotit dříví, dosud bez užitku tlející v šumavských pralesích na česko-krumlovském schwarzenberském panství. První návrh kanálu však nebyl přijat, narážel na řadu technických, právních i jiných problémů. Cesta k realizaci se otevřela o téměř čtvrt století později – v roce 1789. Stavba postupovala velmi rychle, v témže roce dospěla k potoku Rasovka nad Novou Pécí, o čtyři roky později až do Jeleních Vrchů, kde na dlouhou dobu skončila. Kanálem se totiž otevřela dostatečná plocha plavebních lesů. Stavba pokračovala až 20 let po Rosenauerově smrti. V letech 1823 – 1824 byl postaven na Jeleních Vřších plavební tunel a kanál dospěl až na hranice Bavorského království.

Celková délka kanálu dosahuje téměř 52 km, z toho na povodí Vltavy, kde průměrný spád je 2,5 promile, celkem 44 km. Zbývajících 8 km vede od hlavního evropského rozvodí k ústí potoka Světlá – Zwettlbach do řeky Große Mühl. Zlatá doba kanálu nastala od roku 1793. Do roku 1892 se ze schwarzenberských lesů dopravilo do Vídně téměř 8 milionů prostorových metrů palivového dříví. V roce 1892 byla tzv. vídeňská plavba ukončena. Doprava po nově postavené železnici z Lince do Aigenu byla totiž daleko produktivnější než po vodě, navíc se začalo topit uhlím a zájem o palivové dříví poklesl.

Na českém území byl postaven v osmdesátých letech 19. století Želnavský smyk, spojující plavební kanál s Vltavou a se železnici prodlouženou počátkem devadesátých let z Kájova do Želnavy k plavebnímu kanálu. Plavební kanál byl od Želnavského smyku k bavorské hranici upraven pro plavbu dlouhého dřeva, které pak mohlo být dopravováno po železnici do celé Evropy. Poslední plavba se konala v roce 1964. Po ukončení plavby se z kanálu stal hluboký, široký příkop, tvořící nepříjemnou překážku pro přibližování dříví. Proto byl kanál zasypáván a ničen, přestože v sedmdesátých letech byl v Československu zapsán na seznam nemovitých technických památek.

Nová doba plavebního kanálu začala v osmdesátých letech a později. V roce 1980 provedly Vojenské lesy a statky opravu dolního portálu tunelu na Jeleních Vřších, v polovině osmdesátých let opravili Rakušané čtyři objekty (stavidla) na rakous-

Ukázky plavení dříví na Schwarzenberském kanálu

kém území, počátkem devadesátých let začala rekonstrukce kanálu v blízkosti hraničního potoka Ježová / Iglbach. Nejprve soukromou iniciativou, později LČR provedly rekonstrukci objektu propustu na Ježové přímo na hranicích. Od roku 1996 do 2001 jezdili k Ježové pravidelně studenti Lesnické fakulty v Praze, aby během své prázdninové praxe po 1. ročníku opravovali kanál na obou státních územích.

Největší část kanálu, asi 30 km, leží na území Národního parku Šumava, 12 km prochází po rakouském území lesy kláštera Schlägl, asi 6 km na území LČR (ve správě Správy toků – oblast povodí Vltavy Benešov), zbytek je opět v Rakousku mezi osadou Unterurasch a ústím do řeky Grobe Mühl. Do správy LČR patří i nejkrásnější a nejromantičtější, ale zároveň nejméně známý úsek plavebního kanálu, tzv. Spáditý úsek pod rakouskou osadou Morau v těsné blízkosti státních hranic. Tento úsek byl poškozen při povodních v červenci 1997 i v srpnu 2002, proto po obou povodních LČR prováděly opravu. V roce 2000 byl opraven v terénu již téměř neznatelný úsek v oblasti rozvodí v bývalé osadě Růžový Vrch. Při těchto pracích byla znovuobjevena stavidla na Růžovém Vrchu, která byla velmi významná pro provoz kanálu ve spáditém úseku.

Projevem péče o významnou technickou památku by byla i řádná a důkladná oprava kanálu mezi Ježovou a Růžovým Vrchem i mezi Růžovým Vrchem a spáditým úsekem nad hraničním znakem II/10.

V posledních letech je plavební kanál ožívován projektem Setkání s tradicí na Schwarzenberském plavebním kanálu, jehož nositelem je folklorní sdružení Libín-S z Prachatic. Během roku se na březích plavebního toku odehrávají tři folklorní setkání, 11 – 12 ukázek plavení dříví na třech lokalitách, dvě vyprávění pohádek z obou stran Šumavy i jedna lesní mše svatá. LČR se v letech 2004 a 2005 na financování projektu podílely.

Na území spravovaném Správou toků – oblast povodí Vltavy je i další památka, která v minulosti sloužila k plavení dříví – úprava Kaplického potoka vytékajícího z Boubínského potoka. Součástí plavební úpravy bylo i Jezírko, plavební nádrž na hraně historického jádra národní přírodní rezervace Boubínský prales. Správa toků provádí v současnosti opravu zhruba kilometrového úseku úpravy Kaplického potoka, přibližně do stavu, ve kterém byla v polovině devatenáctého století. ■

Text i foto: Ing. Hynek Hladík
Správa toků – oblast povodí Vltavy Benešov

Spáditý úsek pod Morau

Plavební kanál na Růžovém vrchu s obrazem sv. Huberta z dílny Martiny Kropíkové

Plavební kanál na Růžovém vrchu před, v průběhu a po dokončení oprav

Lesy ČR opět podpořily filmový festival pro děti a mládež

Již třetím rokem se staly Lesy České republiky partnerem Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně, významného kulturního svátku, kterého se tradičně na přelomu května a června účastní známé osobnosti domácí i zahraniční kulturní scény a který je značně oblíben jak mezi malými, tak i dospělými diváky.

Festivalové akce probíhaly prakticky po celém městě a v jeho blízkém okolí. I letos zde bylo možné narazit na řadu populárních tváří. Ze zahraničí do Zlína zavítal například "komisař Schimanski" – herec George Götz, švýcarský filmař a herec Maxmillian Schell, ruský herec Oleg Tabakov a režisér Alexej Kotěnočkin, tvůrce nových dílů dnes již téměř kultovního seriálu "Jen počkej zajíci". Také o české filmové i televizní hvězdy zde nebyla nouze.

LČR se tradičně kromě finanční výpomoci zapojily do aktivní spolupráce s festivalem a podnik převzal záštitu nad dvěma doprovodnými programy.

Nejprve byl v parku Komenského ve Zlíně zasazen festivalový strom zasvěcený všem dětem. Stromem 46. ročníku festivalu se stal buk lesní, což potěšilo přítomné zástupce LČR z KI Zlín a odboru marketingu a PR z ředitelství v HK, protože loňská festivalová dřevina se v lese zas tak často nevykytuje (loni to byl Liliodendron tulipifera). Kromě lesníků sázel také primátor města Zlína Tomáš Ůlehla, pomohla mu Vendula Svobodová, herec Pavel Nový, půvabná herečka Dana Morávková a moderátor Jiří Hadaš, ale především děti, které stromu sborově popřály dlouhého zdraví.

Druhá akce s podtitulem "Máme rádi zvířata" se konala

nedaleko města Zlína, v Zoologické zahradě Lešná. Na nádvoří lešenského zámku, hned vedle pódia, bylo umístěno úvodní stanoviště "bojové" hry, kterou LČR připravily pro všechny pozvané děti i jejich rodiče. Na dalších stanovištích, jež děti musely hledat v členitém terénu zoologické zahrady, čekaly odvážné soutěžníky jednoduché přírodovědné otázky. Na závěrečném stanovišti si děti vyzvedly hezké ceny a čekalo je překvapení v podobě vystoupení sokolnické skupiny. O všech dravcích zde zasvěceně hovořil lesník a sokolník Petr Zvolánek a děti si mohly vyzkoušet přímo s ptáky i základní sokolnický výcvik. Na závěr povedeného dne se spustil mohutný liják a prověřil vytrvalost veškerého lesnického personálu. Ten na svých místech vydržel, dokud poslední návštěvník neutekl před deštěm.

Za vzornou reprezentaci podniku patří poděkování všem pracovníkům LČR, kteří se na její přípravě podíleli, především pak lesníkům z KI Zlín a LS Bystřice pod Hostýnem. Doufáme, že další ročník bude pro všechny zúčastněné stejně tak zdařilý a zábavný, jako byl ten letošní.

Text a foto: Petr Grepl
Ředitelství LČR

Střelci LZ Konopiště jsou nepřekonatelní

Ve dnech 9. – 10. června uspořádal Lesní závod Konopiště již sedmý ročník Soutěže o pohár Lesů České republiky v loveckém parcou. Soutěž se již tradičně konala v krásném prostředí Střelnice Vráž poblíž Komorního Hrádku, nedaleko od řeky Sázavy.

Soutěže se zúčastnilo 150 střelců. Převážnou většinu soutěžících tvořili zaměstnanci podniku. Přítomno bylo také 36 pozvaných hostů, mezi nimi např. pracovníci ministerstva zemědělství, zástupci významných firem, jeden poslanec dolní komory parlamentu a řada dalších. Početná účast nebyla podmíněna jen zájmem o vlastní soutěž, ale i krásným prostředím a možností neformálního setkání s přáteli a známými. Od prvních chvil proto ve Vráži panovala přátelská, srdečná atmosféra. Tehdy také vypukla první vlna střelení, to když si nastupující účastníci střídali jeden z druhého při odhadování výsledků, hodnocení přípravy, zbraní, oděvů i doplňků výstroje a výstroje. Padaly typy i vtipy, uzavíraly se sázky. Ředitelé odložili profesionální důstojnost, podřízli lojalitu a všichni společně se chystali na nelitostnou střeleckou soutěž.

Krátce po deváté hodině ředitel pořadajícího lesního závodu Ing. Jankovský pozval soutěžící na shromaždiště před restaurací. Po loveckých fanfárech přivítal všechny účastníky, seznámil je s programem a popřál jim úspěšné absolvování soutěží. Poté předal slovo generálnímu řediteli Lesů české republiky, Ing. Koníčkovi. Generální ředitel pozdravil hosty i zaměstnance podniku. Ocenil péči pořadatelů, kterou věnovali přípravě soutěží i celkovému prostředí střelnice, a podtrhl neustále se zvyšující počet účastníků v Poháru LČR. Vyzdvihl také význam celé akce, která umožňuje neformální setkávání zaměstnanců podniku. Připomněl, že možnost strávit dva pohodové dny s přáteli a známými, se kterými se člověk v průběhu roku běžně nesetkává, je při každodenním pracovním shonu výjimečná. Setkání v krásném a příjemném prostředí vrážské střelnice, při perfektně připravených střeleckých soutěžích, je proto třeba využít beze zbytku. Generální ředitel pak oficiálně zahájil sedmý ročník Poháru LČR 2006 a popřál všem účastníkům úspěch v soutěžích i příjemnou zábavu v průběhu obou dnů strávených ve Vráži.

Po slavnostním zahájení nastoupilo 28 čtyřčlenných družstev k soutěžím. Střelba na 100 terčů probíhala na deseti střeleckých stanovištích. Soutěže o pohár LČR se zúčastnilo 20 družstev LČR a 8 družstev hostů. Lovecký parcou probíhá v přírodě. Terče svou dráhou letu imitují pohyb některých druhů lovné zvěře. Střelci střelili např. na vysoko letící

„husy“, nízko letící „kachny“ nebo po zemi se pohybující „zajíce“. Při soutěži střelci postupně procházejí všemi střeleckými stanovišti. Znamená to pro ně nejen vydatnou střelbu, ale též vydatný pohyb. Střelnice Vráž je střelnici perfektní, patří ke špičkovým zařízením svého druhu nejen u nás, ale i v celé Evropě. Účastníci se tu při absolvování soutěží „vyřádili“ dokonale. Ze střelišť bylo slyšet výstřely, ale také potlesk a obdivné výkřiky při občasných výkonech hodných čarostřelce, někdy též přátelský chechtot. To při výkonech střelcem raději zapomínaných a jeho kolegy naopak škodolibě připomínaných. Bez nadsázky však lze říci, že některé zásahy a výkony byly skutečně mistrovské a vynesly střelcům uznání rivalů.

Hlavní soutěž o putovní pohár byla doplněna ještě několika soutěžemi zábavnými – rychlostním střelením, střelbou na divočíka na průseku, střelbou z kuše a hodem sekerou na cíl. Také tyto soutěže byly hojně obsazeny a jejich vítězové byli odměněni hodnotnými cenami. Zajímavá byla například střelba z kuše, kterou si řada účastníků nenechala ujít.

Opravdu impozantní chladnou zbraní však byla mohutná dvousečná sekera, která by slušela starogermánskému bojovníkovi nebo krvežíznivému vikingovi. Její použití v soutěži bylo zábavné a pro držitele bylo při vydatném rozmachu i nebezpečné. Také tato soutěž oslovila mnoho zájemců, zřejmě dráždila zasuté geny, odkaz bojových předků. Obrovský kruhový terč byl po jejím ukončení těžce posekán, včetně ještě většího stojanu, na kterém byl umístěn.

Druhý den po ukončení soutěží se uskutečnilo slavnostní vyhlášení vítězů a předání cen. Soutěžícím je předal ekonomický ředitel podniku RNDr. Vladimír Veselý spolu s ředitelem LZ Konopiště. Ocenil přitom sportovního ducha soutěžících i výsledky, kterých dosáhli. Úspěšné soutěžící potěšily získané poháry i množství hodnotných cen. Všechny zúčastněné pobavily promluvy k vítězným družstvům a jednotlivcům i zasvěcené komentáře jejich výkonů z úst obou ředitelů. Odpovídající odezvy doznalo také závěrečné napomenutí vítězného družstva LZ Konopiště, které si údajně dělá z putovního poháru pohár vlastní. Jeho již 6. celkové vítězství v průběhu sedmi soutěžních ročníků je zcela mimořádné a bezprecedentní!

Na závěr ještě stručný přehled vítězů:

Družstva hostů

1. LDF MZLU Brno
2. Hosté 2
3. Láňy KPR

Machan, Prašivka, Pavlásek, Krejza
Ing. Walter, Ing. Staněk, Kosina, Ing. Vedral
Ing. Lengyel I., Ing. Lengyel J., Ing. Janda, Lengyel J.

Družstva LČR

1. LZ Konopiště
2. LZ Židlochovice
3. KI Choceň

Ing. Janovský, Hlaváček, Ing. Sahula., Zubík
Uher, Ing. Václavský, Ing. Blaha, Konecký
Ing. Matička, Buben, Ing. Koráb, Ing. Znojemský

Jednotlivci

Hosté

1. Ing. Walter Antonín
2. Ing. Staněk Jan
3. Machan Marek

Celkovým vítězem VII. ročníku soutěže o pohár LČR v loveckém parcoure se stalo družstvo LZ Konopiště. Opětovně tak získalo putovní pohár Lesů České republiky! ■

Jan Brandejs, ředitelství LČR

Ředitelé

1. Ing. Jankovský Miroslav
2. Ing. Ferkl Jan
3. Ing. Matička Jaroslav

Lesní správci

1. Ing. Rohan Jan
2. Ing. Hurych Petr
3. Ing. Kubát Josef

Zástupci ŘLZ, ŘKI, LS

1. Ing. Sahula Vlastimil
2. Ing. Ambrož Vladimír
3. Ing. Rusek Aleš

Pracovníci LČR

1. Hlaváček Václav
2. Vrchota Pavel
3. Hrouda Jaroslav

Návštěva srbské lesnické delegace

Ve dnech 13. a 14.6. 2006 navštívila LČR, s.p., delegace vrcholných představitelů lesního hospodářství Srbska v čele s prvním náměstkem ministra zemědělství, lesnictví a vodohospodářství, panem Danilem Golubovičem.

Členy delegace byli pan Alexander Vasiljevič, ředitel Správy lesů, pan Ješa Erčić, generální ředitel Srbských státních lesů a další vysoce postavení manažeři z partnerské organizace Srbských státních lesů „Srbijašume“. Během pětidenního pobytu v ČR se členové delegace seznámili s rolí státu v lesním hospodářství v ČR a v organizacích zřízených MZe, jako jsou ÚHUL, VÚLHM a LČR. Byli rovněž informováni o struktuře státní správy lesů v ČR. Dne 13. června zavítala delegace na ředitelství LČR. Po prezentaci základních informací o LČR následovalo přijetí panem generálním ředitelem Ing. Františkem Koničkem. Diskuze byla vedena zejména k aktuálním otázkám lesního hospodářství v ČR a postavení LČR v tomto sektoru. Druhý den pobývala delegace v reprezentačních prostorách LČR na LZ Židlochovice, kde měli členové delegace možnost seznámit se s činností lesního závodu. ■

Ing. Vít Obrdlík
Ředitelství LČR

Zleva: Ing. F. Koniček, GŘ LČR, paní Věra Sáraiová, překladatelka, Danilo Golubovič, státní sekretář na ministerstvu zemědělství, Ješa Erčić, dipl. ing., generální ředitel Srbských státních lesů („Srbijašume“), Aleksandar Vasiljevič, ředitel Správy lesů, Vojislav Janković, dipl. ing., výkonný ředitel Srbijašume.

Semenářský závod Týniště n. Orlicí navštěvují odborníci z celého světa

Semenářský závod v Týništi nad Orlicí je umístěn v pěkném areálu na okraji města. Budovy jsou orámovány udržovaným parkovým prostředím. Vše je upravené, čisté a díky „semenné surovině“, se kterou se tu pracuje, i voňavé. Pracovníci jsou na svůj závod právem hrdí. Jejich vztah k pracovišti je navíc umocněn tím, že zde většina z nich pracuje mnoho let. Technologické postupy vyžadují velkou zkušenost, a tu nelze získat ihned.

Materiál, se kterým se pracuje, je živý a jeho životaschopnost je třeba nejen uchovat ale také usměnit. Vyluštěná semena musí být nejen dobře uskladněna, ale také v pravý čas připravena k výsevu. Odbornost a zkušenost zaměstnanců se proto zúročí v operacích, které se svěřenými semeny dokážou provádět. Specifikou lesních dřevin je totiž fakt, že neploží každoročně, např. velké semenné úrody u smrku jsou přibližně po 10 letech. Aby byla zajištěna plynulá produkce sadebního materiálu, musí se tudíž pro období mezi úrodami vytvořit zásoby osiva, což je technologicky velmi náročné.

Do tajů semenářského provozu mě ochotně uvedla ředitelka závodu Ing. Zdenka Hlavová za přispění vedoucího luštníry Ing. Martina Plašila. Oba svými zkušenostmi potvrzují předchozí slova o tom, že „výuční doba“ opravdového semenáře je mimořádně dlouhá. Ing. Hlavová zde pracuje již třicet let. Po ukončení Lesnické fakulty pracovala nejprve 3 roky ve VÚLHV VS Opočno, a poté nastoupila na zdejší semenářském závodě. V průběhu následujících let zde působila nejprve jako laborantka, později na úseku PAM, BT, PT a odbytu. Od roku 1995 je ředitelkou závodu. Ing. Plašil je služebně mladší, odslouženo má „pouhých“ dvacet let, což mi s úsměvem zdůraznil. Také on zde prošel řadou funkcí a provoz zná dokonale. Oba jsou nejen odborníci, ale také zaujatí fandové, kteří si ke své práci vytvořili hluboký vztah. Organizace práce, a především její výsledky, jsou zde proto dovedeny ke skutečné dokonalosti.

Nezasvěceného návštěvníka překvapí již údaje o tom, kolik a čeho zde dokáží vyluštit, uskladnit a přesně načasovat k úspěšnému výsevu. Semena všech základních druhů našich lesních dřevin, a je jich kolem pětapadesáti, tu jsou samozřejmostí. Jsou však doplněna dlouhou řadou semen cizokrajných stromů a keřů, které zná i zkušený odborník často pouze z doslechu či z krátké zmínky v zahraniční odborné literatuře. Např. požadavek na dovoz semen pro rok 2006

Ing. Zdenka Hlavová

obsahuje asi 60 položek. Dovážejí se z mnoha zemí všech kontinentů. Domácí i introdukované osivo si odváží nejen lesníci, ale i řada specializovaných institucí a zahradnických firem. Ředitelka závodu k tomu poznamenává: „Práce zde je nesmírně zajímavá, pracujeme se živým materiálem, který je základem budoucího lesa. Kvalita naší práce vyžaduje nejen odbornost, ale také velké zkušenosti. Při své práci se vlastně stále učíme a prohlubujeme si své znalosti. A platí to pro většinu z dvaadvaceti zaměstnanců našeho závodu.“

Historie

O výstavbě semenářského závodu bylo rozhodnuto v šedesátých letech minulého století a v roce 1971 zahájil provoz. Od počátku byl centrálním semenářským závodem. Jeho vznik byl podmíněn zvyšující se potřebou geneticky kvalitního osiva a urychlen zastaralostí tehdejších semenářských provozů (obvykle šlo o adaptované a upravené staré pivo-

Exkurze na semenářském závodě

Kvetoucí borovice kleč

vary), nedostačující kapacitou tehdejších luštíren (zejména v letech velké úrody) a nevyhovujícími podmínkami pro dlouhodobé skladování osiva. Investiční záměr počítal s jednorázovou kapacitou skladu cca 900 tun šišek a kapacitou klimatizovaného skladu 50–60 tun. V průběhu následujících let se vypracovávaly potřebné technologické postupy na jednotlivé činnosti, postavila se mrazírenská hala a závod se postupně dál budoval, modernizoval a vybavoval novými technologiemi. Dnes je špičkovým evropským zařízením s možností zpracování nadprůměrných objemů semenné suroviny.

Provoz

Ve zdejší skladu suroviny lze jednorázově uložit ž 900 tun šišek. Čtyřpatrová budova skladu je vybavena dřevěnými skladovacími boxy pro skladování větších oddílů, tj. asi 3000 kg. Sklad je opatřen otevřenými žaluziemi, které zabezpečují trvalé provětrávání šišek. Boxy jsou vestavěny v podlažích nad sebou. Tím je umožněno bezprácné vertikální přesypávání šišek. Ve skladu vysychají přibližně na dvacetiprocentní obsah vody. Ze skladu se pohodlně přejde spojovacím mostem do budovy luštírny a z ní do podzemního klimatizovaného skladu. V roce 1992 byla do provozu uvedena mrazírenská hala pro zpracování a dlouhodobé skladování buku. Její mrazicí boxy mají kapacitu kolem 80 tun bukvic. Závod má i nezbytnou provozní laboratoř, administrativní budovu a kotelnu, která spaluje prázdné šišky a piliny, a je tedy zcela ekologická.

Luštírna je vybavena komorami, ve kterých se provádí oddělené luštění oddílů šišek. Jednotlivé oddíly mohou být řádově v kilogramech až v tunách. Komory jsou horkovzdušné se třemi etážemi roštů a dolušťovacím bubnem. Celý proces je řízen z centrálního regulačního panelu. Důležité je, že každá komora má svoji evidenci. Lze říci, že každý zde přijatý „oddíl“ dostane i svého pečovatele. Zaměstnanec, který ho zde přebere, si ho následně obstarává, hlídá a vede o něm záznamy. Proces se musí pečlivě sledovat, aby semenná surovina a následně semeno měly správnou péči a aby proces luštění byl ukončen ve správném okamžiku, ani brzy, ani pozdě. Jinak by mohla být narušena klíčivost semen, kterou se semenářský závod snaží uchovat v nejvyšší možné míře. Zde už je zapotřebí hodně zkušeností, neboť materiál je živý a ačkoliv jde třeba o semena stejné dřeviny, tak každý oddíl má svá specifika a potřeby.

Již při příjmu dostává každý oddíl svůj Příjímací list, který ho provází celým procesem. Základem je „Potvrzení o původu reprodukčního materiálu“, které objednatel získá od příslušného orgánu veřejné správy. Takto vybavený oddíl je pak snadno identifikovatelný ve všech fázích technologické-

Rozpadající se jedlová šiška

Vedoucí luštírny u třídícího stolu

Pohled na dopravník

>> ho procesu luštění a skladování. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že jsem si na tento „rodný list“ oddílu rychle zvykl a vždy jsem pouhým nahlédnutím dokázal určit vlastníka, původ, lesní oblast, dřevinu, kategorii, typ zdroje a výškové pásmo. Na Příjímacím listu je zaznamenáno také datum převzetí, váha a uložení oddílu a další požadavky zákazníka. Identifikace je rychlá, přesná a spolehlivá. Práce s plody a semeny je tu postavena na pevných základech dokonalé organizace a pečlivosti všech zaměstnanců.

Když jsem se ředitelky závodu zeptal, jaké služby závod svým zákazníkům poskytuje, odpověděla: „Naši nejvýznamnější činnosti jsou služby v oblasti semenářství. Závod má dostatečnou kapacitu pro příjem i luštění šišek jehličnanů. Semena odkřídľujeme, čistíme, skladujeme chlazením i mražením a provádíme dle požadavků zákazníků i jejich předosevní přípravu – moření, třídění a stratifikaci. V souvislosti s tím zajišťujeme i potřebné laboratorní rozborů. Zpracováváme také semennou surovinu všech druhů listnatých dřevin, včetně plodů různých keřů. Semena buku připravujeme pro krátkodobé i dlouhodobé skladování a nově provádíme i termoterapii žaludů, tj. jejich ošetření proti hlízence žaludové bez použití chemických přípravků. Krátkodobě a dlouhodobě skladujeme i osivo dalších listnatých dřevin. Majitelé lesů si u nás rovněž mohou uložit části semenných oddílů s vysokou genetickou hodnotou v bance lesního osiva, kde jsou speciální skladovací podmínky. Skladovací teplota je hluboko pod bodem mrazu (–20°C).

Při uplatňování nových technologií spolupracujeme s VÚL VH VS v Uherském Hradišti a v Opočně. Náš závod se řadí mezi špičková evropská pracoviště, množstvím a kvalitou zpracované suroviny a předosevní přípravou vysoce překračuje průměr evropských luštřen. Ročně např. stratifikujeme 9 tun osiva listnáčů a jehličnanů.“

Při prohlídce provozu jsem zhlédl i další výrobní činnosti. Na mou otázku, co vše se zde ještě vyrábí, mě Ing. Hlavová blíže seznámila s doplňkovými výrobními činnostmi závodu: „Činnost doplňujeme výrobou širokého sortimentu ptačích budek. Přispíváme tím k biologické ochraně lesa. Tyto naše výrobky

jsme prezentovali např. na semináři ornitologické společnosti zaměřené na perspektivu ochrany a monitoringu oblasti ochrany ptáků v rámci soustavy NATURA 2000 v ČR. Využíváme také luštřenských komor k sušení jiných plodů. V loňském roce jsme tak usušili např. 33 t šípku a 10 tun kaštanů.“

Několik čísel na závěr

Závod je kapacitně schopen ročně zpracovat až 600 t semenné suroviny. Množství je závislé na úrodnosti jednotlivých let.

Přehled množství zpracovaného semenného materiálu v letech 1971–2005

	šíšky (t)	semena (t)
SM	5 840	203,7
BO	4 377	65,9
MD	863	42,9
JD	346	34,6

Od roku 1991 závod zpracoval celkem 350 tun bukvic.

Technologie jsou vypracovány na zpracování kteréhokoliv druhu a jakéhokoliv množství semenné suroviny. Jednotlivé oddíly mohou vážit několik kilogramů, ale i několik tun. Některé měly i 15 tun. Semeno zde může být uskladněno několik týdnů, ale i několik let. V bance lesního osiva i přes 30 let.

Semenářský závod je zařazen mezi demonstrační objekty státního podniku Lesy České republiky. Slouží pro osvětu a vzdělávání především budoucích lesníků a je navštěvován odborníky z celého světa. V Týništi nad Orlicí tak mají Lesy ČR závod, kterým se mohou pochlubit nejen doma, ale i v zahraničí. ■

Jan Brandejs
Ředitelství LČR
Foto: archiv SZ

Šíšky ve skladovacím boxu

Klíčky bukvice

Budka pro netopýra

Budka pro sýce

Klimatizační sklad

Rokycanští myslivci sněmovali

Obec Kařez leží na hranici Středočeského a Plzeňského kraje. Přírodní krásy jejího okolí, lesy a rybníky, byly a jsou vyhledávány k prožití příjemného odpočinku. I tohle byl možná důvod, proč se letošní okresní sněm rokycanských myslivců konal právě pod patronací zdejšího Mysliveckého sdružení Borecký vrch Kařez.

Na výroční sněmování se v sobotu 10. června 2006 sešli zástupci mysliveckých sdružení a společností, které sdružuje rokycanský okresní myslivecký spolek, a pozvaní hosté, mezi nimiž nechyběli ani zástupci ochránců přírody. Důvod setkání byl jediný: Zhodnotit uplynulý rok a nastínit práci myslivců v dalším období. Hned po zahájení a přivítání hostů se již tradičně představila část Mysliveckého sdružení Přátelé z Rokycan, která se zaměřuje na propagování myslivecké hudby. Následovala kontrola usnesení z loňského sněmu jednatelkou okresního spolku v Rokycanech paní Vlnovou. Pak vystoupil se svou zprávou předseda okresního mysliveckého spolku pan Fuchs, který vyzdvihl bohatou a mnohostrannou činnost myslivců a ocenil i spolupráci s ochránci přírody. Zároveň nastínil i současné problémy v Českomoravské myslivecké jednotě, které se staly i předmětem pozdější diskuse.

Jak uvedl předseda Fuchs, v současné době má okresní myslivecký spolek 706 myslivců, kteří vykonávají právo myslivosti na 51 820 hektarech, přičemž 24 692 ha z nich tvoří zemědělská půda a 25 400 ha půda lesní. Vodní plocha, která není na Rokycansku příliš zastoupena, čítá 603 ha a zbytek tvoří ostatní pozemky. Příznivci „Hubertova cechu“ se starají i o lovecky upotřebitelné psy, z nichž největší zastoupení mají normici a ohaři. Hned poté následovala zpráva dozorcí komise a zprávy odborných komisí – kynologické, střelecké a myslivecké.

V diskusi zaznělo několik podnětných příspěvků týkající se především současného stavu v ČMMJ. Vzpomenuta byla i problematika ztrát na zvěři na silnicích a dálnicích i možnost vzájemné spolupráce mezi ochránci přírody na základě dopisu, kterým byli obesláni všichni myslivečtí hospodáři na Rokycansku, Berounsku a Hořovicku – tedy na území, které pokrývá záchranná stanice živočichů v Rokycanech. Práci myslivců kladně zhodnotil i starosta obce Kařez pan Šindler, neboť místní myslivci patří k nejaktivnějším organizacím v obci. ■

Pavel Moulis
ČSOP Rokycany

Jednatelka OMS Rokycany paní Vlnová při kontrole usnesení

Myslivci z MS Borecký vrch Kařez

Předseda OMS Rokycany pan Fuchs při čtení zprávy předsedy

Předání ocenění za dlouholetou činnost pro myslivost

Rybáři chytali poštolku

Zajímavou příhodu zažili Karel Jakubek a Petr Švarc – dva rybáři z Rokycan. Cestou od ejpovické vodní nádrže, kam pravidelně jezdí na ryby, zpozorovali poskakující poštolku obecnou. Nemohla létat, a tak se rozhodli zorganizovat záchrannou misi a jednoho z našich běžně se vyskytujících dravců odchytit a převést do záchranného centra v Rokycanech.

Úkol to nebyl jednoduchý, i přes své zranění jim poskakující poštolka dala zabrat. Naštěstí měli podběrák a tak místo ryb uvízla v síti poštolka se zraněným křídlem. Byl to sameček, který se spálil na sloupu vysokého napětí. Je to další z případů, kdy si tzv. „sloupy smrti“ vybírají svou krutou daň, neboť poštolka obecná patří k nejužitečnějším dravcům a je významným pomocníkem při likvidaci drobných hlodavců. Poštolka patří do skupiny sokolovitých dravců a má rozpětí křídel asi 75 centimetrů. Často pátrá po kořisti se svým typickým třepotavém letu, aby posléze střemhlav zaútočila a uchvátila hraboše. Sameček má šedou hlavu i černý vous a na konci šedého ocasu má černý, bíle lemovaný pruh. Hlava i ocas samice jsou hnědé. Ozývá se pronikavým daleko slyšitelným „kliklikli“. V těchto dnech se v hnízdech, která lze najít nejen v lese, ale i ve městech, klubou mláďata. Bývá jich až šest a samičky na nich sedí okolo jednoho měsíce. Ptáčata asi po měsíci začínají podnikat krátké lety do okolí, ale staří ptáci je ještě čtyři týdny dokrmují. Poštoly se mohou dožít až dvacet let, ale to se v přírodě podaří málokteré z nich. Problematické elektrovedení se věnuje v celé Evropě velká pozornost, přesto na nich ptáci stále hynou, a to nejen poštolky. Úhyny nebo trvalá zranění ptáků na venkovních elektrovedech jsou velice častá a zaměstnávají pracovníky záchranných stanic sdružených v Národní síti stanic pro handicapované živočichy. Zájemci o bližší informace o čin-

nosti záchranných stanic mohou navštívit internetové stránky www.csop.cz, kde v odkazu Záchrana zvířat naleznou i kontakty na jednotlivá zařízení. ■

Pavel Moulis
ČSOP Rokycany

Rybáři s ulovenou poštolkou

Rorýsi se učí létat

Již několik mláďat rorýsů obecných přijali v těchto dnech rokycanští ochránci přírody, kteří zabezpečují provoz záchranné stanice živočichů pod hlavičkou projektu Národní síť záchranných stanic pro handicapované živočichy, který koordinuje Český svaz ochránců přírody.

Ve většině případů se jedná o nedospělá mláďata, která vypadla z hnízda, odrostlejší jedince, kteří se v těchto dnech učí létat, nebo i dospělé ptáky spadlé z nejrůznějších důvodů na zem.

Rorýs obecný je o něco větší než vlaštovka, ale má dlouhá srpovitá křídla a je celkově černý. Zblízka lze rozeznat jen světlejší hrdlo. Jeho plachtivý let se střídá s rychlými údery křídel. Svůj život tráví většinou ve vzduchu, kde loví hmyz. Dostane-li se na zem, není schopen sám vzlétnout. Stává se to především v prvních dnech života, kdy mu křídla ještě tak neslouží, nebo v případě narazí-li do nějaké překážky. Někdy se i stává, že se svými malými nožkami zamotá v blízkosti hnízda a pak bezmocně čeká na pomalou smrt. I ve většině těchto případů jsou ochránci přírody ochotni pomoci, mají-li k rorýsovi přístup. Pokud ne, přijde na řadu spolupráce s hasiči, kteří mají k dispozici vysouvací žebřík či plošinu.

Hnízda rorýsů najdeme ve škvírách a zdech výškových budov, kde oba partneři staví jednoduché hnízdo z peří a stébel, které najdou ve vzduchu. Samice v květnu až červnu snáší zpravidla dvě bílá vejce, z nichž se líhnou po devatenácti dnech mláďata. Ta zůstávají v hnízdě asi šest týdnů. V případě, že se vám rorýs dostane do ruky a není zraněn, můžete jej sami vypustit. Stačí otevřít okno a vyhodit jej do výšky. Je-li rorýs v pořádku sám ulétne. Ke svému letu však potřebuje výšku, aby se jakoby zřítíl do propasti a začal mávat křídly. Rorýsi patří mezi svišťouny a jsou tedy příbuznými kolibříků. Jsou to zároveň i ptáci, kteří u nás tráví nejkratší dobu – přilétají nejčastěji koncem dubna či začátkem května a již koncem července či začátkem srpna odlétají na zimoviště do střední či jižní Afriky. ■

Pavel Moulis
ČSOP Rokycany

Stádo bílých jelenů se podařilo nejen udržet, ale i zkvalitnit

Ačkoliv není historický původ bílých jelenů jednoznačně prokázán a zdá se, že už nebude ani v budoucnu, byla s velkou pravděpodobností jejich původním domovem Persie. S přihlédnutím k tomu lze bílé jeleny zařadit k poddruhu jelena kavkazského (*Cervus elaphus maral*).

Do Čech byli přivezeni již kolem roku 1780, kdy se jejich vlastníky staly tehdy nejvýznamnější šlechtické rody. Založené chovy však většinou v krátké době zanikly. Když byl v roce 1880 uloven v mnichovohradištské oboře poslední bílý jelen, zůstal v Čechách jediný chov, který vznikl roku 1824 z asi deseti kusů darovaných hrabětem Kinským z Chlumce nad Cidlinou Matyáši Thun Hohensteinovi do Žehušic. Vysušením velkého rybníka Kravinec za žehušickým zámeckým parkem a připločením okolních listnatých lesních porostů vznikla obora, ve které tento kmen bílé leucistické jelení zvěře (pigmentovaná kůže, modrá oční duhovka) vcelku dobře prosperoval. Za padesát let, po osvěžení krve divoce zbarvenou zvěří z nyní již zaniklé obory Vedralka v Železných horách, se stavy zvěře zvýšily až na 200 kusů.

Během existence chovu poklesly několikrát stavy zvěře až na kritickou hranici a ne vždy uvážené chovatelské experimenty společně se zanedbáním péče o pastevní porosty měly negativní vliv na kvalitu populace. Dle pamětníků zůstalo v oboře Žehušice po druhé světové válce pouze 28 kusů jelení zvěře, kterou se jen s obtížemi dařilo rozmnožovat. V důsledku zanedbání údržby odvodňovacího systému došlo v oboře k zamokření luk a následnému rozvoji parazitárních onemocnění, včetně motolic. Nepříznivý stav lze dokumen-

tovat například údaji z roku 1967, kdy bylo v kmenovém stavu stále jen 35 kusů (13 jelenů, 16 laní, 6 kolouchů), z toho 11 bílých, 12 červených a 12 strakatých, přičemž 10 z nich bylo starších deseti let. V přírůstku nebyl ani jeden čistě bílý kolouch.

V sedmdesátých letech však začíná být konečně věnována bílým jelenům větší pozornost. Rozsáhlé úpravy vodního režimu půd a kultivace pastevních ploch se staly základem pro vytvoření vhodných podmínek pro zdravý chov. Právě v roce 1967 vzniká záměr na vybudování dalšího oborního objektu pro vedení druhé linie z důvodů eliminace příbuzenských plemenitby. Při hledání vhodné lokality bylo důležité i hledisko veterinární, aby zvěř přišla do prostředí s minimem rizik pro vznik parazitárních a jiných nákaz. Nakonec byly vybrány pozemky bývalé srnčí obory v lesním komplexu zvaném Háj, navazujícím na park státního zámku Žleby u Čáslavi (okr. Kutná Hora). V roce 1972 se započalo se stavbou plotu a o rok později přichází do nového oborního objektu o rozloze 121 ha první zvěř. Při transformaci státních lesů přechází k 1. 10. 1992 oba chovy s celkovým počtem více než 220 kusů jelení zvěře různého zbarvení pod správu státního podniku Lesy ČR. Záhy však, již v březnu 1993, je obora Žehušice navrátna v restituci původním

**LČR pomáhají
ohroženým druhům**

Bílí jeleni ve Žlebech

vlastníkům – dědicům p. Václava Stomeho, podnikatele z Prahy, který majetek koupil v r. 1924 od Hohensteinů. Tím jsou plánované záměry budoucí vzájemné komunikace dvou chovů přerušeny.

Ve správě LČR zůstala na přelomu let 1992/93 žlebská populace s počtem 105 kusů a se stále se lepšící barevnou strukturou. Prioritou chovu zůstalo posílení konstituce, odstranění příznaků příbuzenské plemenitby a dobrý zdravotní stav s důrazem na zkvalitňování barevné struktury ve prospěch bílé populace. Základem pro splnění vytčených cílů bylo výrazné zlepšení životních podmínek pro zvěř, jehož bylo dosaženo kultivací stávajících a založením nových úživných ploch a rozsáhlými porostními úpravami v habrových doubravách.

Bílá jelení zvěř je velmi vnímavá ke všem stresujícím faktorům. To platí dvojnásob v obdobích rozhodujících o reprodukci stáda. Chovatelská opatření společně s předkládáním kvalitních krmiv obsahujících všechny složky nezbytné pro zdravý vývoj a zabezpečení co možná největšího klidu pro zvěř přinášejí své výsledky. V posledních letech nejsou pozorovány tělesné anomálie typické pro inbríding. Zvyšuje se schopnost reprodukce laní, která se více přiblížila k hodnotě normální pro volně žijící populace jelena evropského. Skutečný koeficient očekávané produkce se do roku 1987 pohyboval maximálně do hodnoty 0,45. V posledních letech je stabilně kolem hodnoty 0,65.

I když síla trofejí není u bílých jelenů tím nejpodstatnějším a jejich bodová hodnota může, vzhledem k slabší tělesné konstituci, jen stěží konkurovat nekvalitnějším chovům jelena evropského v ČR, svědčí hmotnost a kvalita paroží bílých jelenů v oboře Žleby o dobré kondici a výživném stavu zvěře. Opakovaně dosažená hodnota 195 bodů CIC u trofejí získaných v uplynulých letech to jen potvrzuje. Pohled na čistě bílého jelena, jehož hlava nese navíc mohutné paroží, je zvláště v době parožení nedlouho před vytloukáním skutečně impozantní.

Na jaře roku 1995 bylo v oboře Žleby celkem 118 kusů jelení zvěře různého zbarvení. Tehdy padlo rozhodnutí založit druhý chov bílých jelenů u LČR. Důvodem bylo jednak navázání na původní záměr a vytvoření vlastní druhé linie pro genetické rozdělení populace, a dále pak bohužel stále neukončený spor o majetky bývalého panství Žleby. K tomuto účelu byla z více možností nakonec vybrána dančí obora Kopidlno na Lesní správě Hořice (okr. Jičín).

Jedním z bodů, deklarovaných v Programu 2000 – Zajištění cílů veřejného zájmu u LČR, bylo i založení třetího chovu bílé jelení zvěře v rámci LČR. V roce 1999 byla vyčleněna dvacetihektarová část s vhodnou druhovou skladbou dřevin a dostatkem pastevních ploch v oboře Janovice (okr. Chrudim), která je stejně jako obora žlebská nyní v obhospodarování lesní správy LČR Nasavrky. Tento objekt, v němž je umístěn jeden samostatný kmen kvalitní bílé zvěře, při šlechtění úzce spolupracuje s chovem v oboře Žleby.

Šlechtitelská práce v posledních letech nedává zatím odpověď na otázku podstaty genetického vedení bílého zbarvení u jelení zvěře. Důležité však je, že v současné době lze hovořit o žlebském chovu jako o populaci zdravé, bez zjevných příznaků inbrídingu, se stále se zlepšujícím standardem bílého zbarvení. Z vybrané barevně nekvalitní žehušické zvěře bylo za necelých 30 let vychováno stádo, které může svému původnímu domovu směle barevně a hlavně biologicky konkurovat. Díky bývalým Východočeským státním lesům a dnešním Lesům České republiky se tak podařilo populaci bílých jelenů nejen zachovat, ale navíc podstatně zkvalitnit. Jakékoliv chovatelské kroky musí mít stále na paměti relativně velmi velkou vzájemnou příbuznost jedinců v populacích bílých jelenů. Iniciativou v oblasti genetiky byl program spolupráce LČR s Farmaceutickou fakultou UK Hradec Králové, Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně a Výzkumným ústavem veterinárního lékařství v Brně. Cílem

programu bylo za pomoci posledních výzkumů a nejmodernějších metod vyhodnotit stav zvěře z hlediska genetického a vypracovat perspektivní metodiku pro chov bílé populace jelenů, jejichž počet, plodnost a zdravotní stav by zajišťoval trvalé přežití. Na teze tohoto programu navazuje nyní řešený výzkumný úkol „Využití mikrosatelitních analýz při šlechtění populace bílých jelenů u LČR“, řízený Grantovou službou LČR.

Jak bylo již řečeno, snaží se pracovníci lesní správy Nasavrky zabezpečit bílým jelenům co možná nejlepší životní podmínky. Z důvodů chovatelských i veterinárních není dnes možné dopustit přílišné rušení bílé jelení zvěře v jejich současných biotopech. Aby se však mohla široká veřejnost seznámit s touto přírodní raritou, je ve Žlebach v letních měsících (1. 5. – 30. 9.) otevřena ukázková obůrka. Jen pět minut chůze ze zámku je dobře přístupný objekt, kde jeleň nejen uvidíte, ale také se dozvíte vše o minulosti, současnosti i dalších plánech LČR při záchraně jejich populace. K atraktivitě areálu velmi zajímavou formou přispívají sokolnické ukázky spojené s výkladem o problematice chovu a ochrany dravců a sov, které jsou dalším příspěvkem LČR pro zvýšení rekreačních funkcí lesů v turisticky velmi využívaném okolí státního zámku Žleby. ■

Ing. Zdeněk Nevoľe, LS Nasavrky, revír Žleby

Foto: Jan Kuchynka

Žlebský zámek

Draví ptáci v zámekém areálu

Díl jedenáctý: Fotografujeme jeleny

Jelení zvěř je vyhledávanou zvěří nejen pro lovce, ale zajímá i fotografy. Je mnoho fotografů, kteří touží po snímcích jelenů, a někteří nevědí, jak na to. Vybral jsem několik snímků, které jsem podrobně popsal, abych přiblížil fotografování této nádherné „královské“ zvěře.

Především jde o velkou trpělivost, kterou musí každý, kdo se rozhodne fotografovat jeleny, postoupit. Jsou situace, kdy musíte v lese strávit i několik hodin, abyste se dočkali příchodu jelení zvěře. Pak záleží na samotném fotografovi, zda dokáže toto setkání využít. Stane se, že se objeví jelen, na kterého jste čekali mnoho hodin, a samotné setkání trvá jen pár vteřin či pár minut.

Snímek č. 1 – Jelen u shozu

Na snímek jelena se shozem jsem čekal několik roků, než se mi podařilo. U lesní tůně, kam chodila zvěř pít, jsem si postavil v úctyhodné vzdálenosti na stromě fotografický kryt, kde jsem čekal vždy několik hodin. Mnohokrát jsem tam seděl a čekal, ale marně. Jednou v létě se mi zde podařilo nafotografovat jelena. V období shazování jsem tam trávil více času, a tak jednoho dne jsem se dočkal jelena s jedním parohem. V nestřeženém okamžiku se mu paroh „odlomil“ a spadl do trávy.

Obr. č. 1

Snímek č. 2 – Jelen v říji

Mám mnoho snímků, kdy jsem fotografoval jelena, který má v paroží namotanou trávu, ale tento je výjimečný tím, že má v paroží trávy velmi mnoho. Brzy ráno, těsně po rozednění, jsem čekal na posedu, když se najednou objevil „hledající“ jelen, který neměl laně. Troubil a paroží „rval“ trávu ze země. Rychle jsem slezl dolů a jelena fotografoval. Pod posedem byla vybudovaná zástita, kde jsem se mohl ukrýt.

Obr. č. 2

Snímek č. 3 – Jelen ve sněhu

Snímek vznikl náhodou, když jsem při pochůzce zimním lesem objevil zalehlého jelena. Velkým obloukem jsem ho obešel a zezadu se k němu přibližoval. Podařilo se mi nepozorovaně přiblížit a jelena nafotografovat. Atmosféru dodalo snímku sněžení.

Snímek č. 4 – Jelen v lýči

Tento snímek vznikl úplně náhodou uprostřed léta, kdy jsem našoulal skupinku čtyř jelenů, kteří měli parohy v lýči. Lesem jsem došel k louce, kde byla na okraji zvěř. Zaměřil jsem se na toho největšího jelena, který okusoval vzrostlé kopřivy. Vzpomínám, jak jsem byl opřený o silný kmen smrku. Jelen byl v protisvětle a jelikož za loukou byl vzrostlý les ve stínu, tak vznikla nádherná kulisa, která oddělila jelena od stěny lesa. Setkání bylo velmi krátké. Trvalo jen dvě až tři minuty, ale to stačilo k tomu, že jsem udělal několik zajímavých snímků.

Snímek č. 5 – Jelen v kališti

Nedaleko kaliště stál vysoký posed, který jsem často využíval k fotografování. Často se podařilo zastihnout i jelena. Ovšem snímek jelena, který předkládám, mě stál mnoho času. Týden jsem tam denně vysedával vždy od pravého poledne až do šesti hodin večer, kdy tam bylo již značné šero. Potom jednoho dne přišel jelen a předvedl se v plné kráse. Vznikl tak zajímavý seriál. ■

Obr. č. 3

Jaromír Zumr st.

Obr. č. 4

Obr. č. 5

Lesy České republiky se trvale věnují dětem

Jednou z forem působení našeho podniku na mladou generaci je i organizace Dnů s LČR. Tento projekt byl zahájen v roce 2000 a úspěšně se realizuje i na dalších našich organizačních jednotkách. V podstatě se jedná o společensko-sportovní akce pro děti a jejich rodiče. Jejich hlavním cílem je posílit vztah dětí k přírodě a přiblížit veřejnosti práci lesníků. Pojďme se tedy ohlédnout za několika z nich, které v posledních dnech úspěšně proběhly.

20. května LS Křivoklát

Letošní rok se akce konala v areálu rekreačního zařízení Emilovna. Pro návštěvníky byl zajištěn svoz autobusu. Od dopoledních hodin probíhala soutěžní stezka. Na devíti stanovištích si mohly děti ověřit svoje znalosti o bylinách a dřevinách, savcích, ptácích, zkusily poznávat stopy zvířete, určovat přírodniny podle hmatu, házet šiškou na terč nebo prolézat pavučinu. Děti, které prošly cílem, dostaly malý dárek a poukázku na občerstvení. Kdo zrovna nesoutěžil, mohl využít bohatý doprovodný program: zastřílet si ze vzduchovky na pohyblivé terče, podívat se na dravé ptáky, vyrobit si něco pěkného z přírodních materiálů. Několik vstupů měla skupina historického šermu W-Arlet a svoje umění předvedli i trubači ze Střední lesnické školy ve Žluticích. Tatínkové si mohli prohlédnout moderní lesnickou mechanizaci ve stánku Středního odborného učiliště lesnického Písky. Zlatým hřebem programu bylo slosování bohaté tomboly a na závěr se malí i velcí podívali na divadelní představení pražského divadla Minaret „Skřítci v údolí“. A to už byl opravdu konec... Jsme rádi, že se povedlo počasí a mohli jsme přivítat 134 soutěžících dětí a jejich rodiče, babičky i dědečky. Doufáme, že se u nás všem líbilo a Den s Lesy České republiky se stane na Křivoklátsku tradicí.

Friebertová Taťána

3. června LS Nižbor

Akce se za příjatelného počasí konala v areálu bývalých „Solvayových lomů“ v revíru Karlštejn. Lesní správa zorganizovala pestrý program pro všechny návštěvníky, ale hlavně různé soutěžní akce pro děti. Zájem byl zejména o střelbu ze vzduchovky, šplh na provazovém žebříku, ukázkou výcviku loveckých psů, a také o okružní jízdu neobvyklým důlním vláčkem společnosti BARBORA. Příjemným zpestřením akce byla výstavka různých druhů ptactva, ale i přítomnost dvou malých koloušků, které bylo nutno občas nakrmit. Poděkování patří Záchrané stanici AVES z Kladna.

Procházkou po naučné Dendrologické stezce s popisem vysazených dřevin si potom soutěžící ověřili své znalosti, stejně jako při určování větvíček stromů na dalším stanovišti.

I přesto, že ve stejný den probíhaly v okolí podobné akce v souvislosti s Mezinárodním dnem dětí, byli pracovníci lesní správy s účastí přes 150 zájemců spokojeni. Den s LČR byl

ukončen tombolou pro děti a opékáním buřtů u táboráku pro všechny zúčastněné.

Na zdařilém průběhu celé akce se významně podílela Ing. Zdeňka Hajleková z KI Brandýs nad Labem.

Ing. Karel Šmíd

4. června LS Rychnov nad Kněžnou

Babička, Barunka, Viktorka na splavu, Sultán a Tyrl, teď již je snad většině zřejmé, kde našel místo svého konání další den s LČR. Akce byla zasazena do malebného prostředí Babiččina údolí v Ratibořicích. Celý den si vzal na povel revírník Hubert Polonček, který s ostatními zaměstnanci správy připravil pro děti tradiční soutěžní stezku. Návštěvníci si tak prohloubili znalosti v myslivosti, vyzkoušeli přesnou mušku, a to jak při střelbě ze vzduchovky, tak i střelbou z luku, nechyběla ani projížďka na koni nebo procházka na chůdách. Po absolvování strastiplné stezky byli všichni účastníci odměněni dárky, zaslouženým občerstvením a představením „Kocour v botách“, které zahrála skupina historického šermu RABIDUS. Celé odpoledne provázela svou hrou skupina Ex.

Bc. Anežka Pavlišová

16. června LS Bruntál

Tentokrát se žáci druhé a třetí třídy ze Základní školy Okružní z Bruntálu společně se svými pedagogy vydali do bruntálských lešů, kde už na ně čekali pracovníci LS Bruntál se svým tradičním pomocníkem, skautským oddílem. Pozvanými hosty na této akci byli Ing. Josef Mojžíš z Centra osvěty pro životní prostředí (COŽP) při MěU Bruntál a sokolník p. Schäfer.

Zástupkyně LS Bruntál Ing. Miroslava Čechová a pracovnice Ředitelství LČR Hradec Králové Bc. Anežka Pavlišová na začátku akce všechny děti přivítaly. Školáci se pak v doprovodu skautů odebrali do lesa na svá stanoviště do tzv. „hnízd“. Tam vedoucí hnízda uplatňovali při práci s dětmi metody známé z kurzu „lesní pedagogiky“. Děti poslouchaly výklad lesníka nebo hosta a o slovo se hlásily prostřednictvím lesního mikrofону - smrkové šišky. V hnízdech i mimo ně plnily různé soutěžní úkoly, které v závěru Dne vedoucí akce vyhodnotila a děti odměnila podnikovými propagačními materiály.

V prvním hnízdě se adjunkt Ing. Michal Hrabec věnoval určování druhů zvěře, popisu jejich života a pobytových stop v přírodě. Pro zpestření předváděl vábení zvěře na řevnici a jiné vábničky. S sebou měl i svého loveckého psa Nika, který dělal společnost nejen jemu, ale i dětem.

V druhém hnízdě Ing. Miroslava Čechová učila a zkoušela děti z poznávání našich nejznámějších stromů a keřů a z určování jejich věku. Upozorňovala na rozdílné znaky jehličnatých a listnatých dřevin.

Adjunkt Jiří Svoboda se ve třetím hnízdě zaměřil na poznávání lesního prostředí neobvyklými věcmi. Chůze se zavázanýma očima kolem lana probouzela v dětech všechny jejich smysly. Ve čtvrtém hnízdě Ing. Josef Mojžíš přednášel o ekologické výchově a děti určovaly a třídily předměty, které do lesa patří, a které nikoliv. Dále jim ukazoval způsob pozorování zvěře v přírodě pomocí maskovacích sítí.

V posledním pátém hnízdě p. Schäfer vykládal o dravých ptácích a jejich výcviku k lovu – sokolnictví, a to i s praktickými ukázkami. Děti se tak seznámily s jejich neocenitelnou pomocí lesníkům při udržování ekologické rovnováhy v přírodě. Mohly se dokonce dravce poprvé ve svém životě dotknout. ■

Ing. Miroslava Čechová

Odměna za celoroční práci

Ve dnech 13.–15. června proběhlo v Broumovském výběžku závěrečné setkání k projektu *Les ve škole, škola v lese*. Jedná se o společné dílo Lesů České republiky a Sdružení TEREZA, které se realizuje již od roku 1999.

Tento projekt je nabízen školám, třídám a různým zájmovým skupinám po celé republice a jeho cílem je prohloubit v mladé generaci zájem o přírodu a přiblížit jí konkrétně lesní ekosystém netradičními formami a metodami. Na počátku školního roku 2005/2006 obdrželi účastníci projektu balíčky plné nejrůznějších materiálů, pracovní listy pro děti, metodiku pro učitele a pomůcky potřebné k realizaci projektu. Každoročně se skupiny věnují konkrétnímu tématu, v minulých letech byla jejich práce zaměřena na témata „Stromy“ a „Les a voda“. Letošní období jsme zacílili na oblast „Les a půda“ a vyhlásili jsme již tradiční soutěž o nejlepší zprávu z projektu.

Ze zaslanych zpráv bylo zřejmé, že zdánlivě náročná a snad i málo známá problematika lesní půdy byla až obdivuhodně začleněna pedagogy do předmětů biologie, přírodopis, zeměpis, hudební a výtvarná výchova, ale i do angličtiny a českého jazyka. Porota, která práce účastníků posuzovala v kategoriích začáteční a pokročilí, vyhlásila vítěze.

Kategorie Pokročilí:

1. místo ZŠ Raškovice
2. místo ZŠ Prameny, Karviná
3. místo ZŠ Pionýrů, Frýdek – Místek
4. místo ZŠ Gorkého, Havířov

Kategorie Začátečníci:

1. místo ZŠ a MŠ Velvarská, Kladno
2. místo ZŠ Vrchlického, Šumperk

Zástupci těchto škol byli odměněni dárky a třídním pobyt v přírodě. Setkání bylo zahájeno vzájemným představením a prezentací celoroční práce jednotlivých škol, kterou předvedli sami žáci. Ve středu se konala exkurze do brou-

movských skal pod vedením Ing. Zvolánka, který s sebou vzal dva rohoje a na nich dětem přiblížil celý řád dravců – způsob jejich života, ale i problematiku ochrany a reintrodukce. Během cesty se účastníci seznámili i s formami péče o mladé porosty a jejich úkolem bylo zodpovědět základné otázky a vysloužit si tak cenné zlaťáky. Za zlaťáky si děti koupili mapu k pokladu a ten si s chutí opekli na večerním ohni. Setkání bylo velmi vydařené a přínosné nejen pro děti, které se dozvěděly spoustu nového, ale i pro pedagogický doprovod, který mezi sebou diskutoval a vyměňoval si nápady a různé způsoby, jak zpestřit výuku.

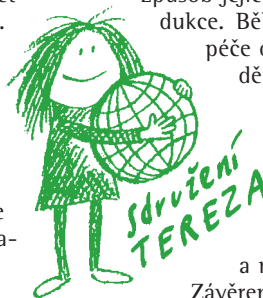
Závěrem bychom chtěli poblahopřát vítězům, ale i ostatním účastníkům projektu. Vybrat vítěze nebylo jednoduché a uznání patří všem, kteří se zapojili a přispěli tak k prohloubení vztahu dětí a mládeže k lesnímu prostředí. ■

Více informací o projektu podají:

Ing. Iva Maršíková, iva.marsikova@terezanog.cz

Bc. Anežka Pavlišová, pavlisova@lesy-cr.cz

Bc. Anežka Pavlišová
Ředitelství LČRO

Ing. Petr Zvolánek s dětmi a dravci

Jak vypadá strom

Draví ptáci byli středem pozornosti

Na Zelené stezce soutěžili mladí ochránci přírody z celé republiky

Děti jako máku, téměř 150, se sešlo v chatovém táboře v Zátoni pod Boubínem. Zúčastnily se zde 34. ročníku celostátní soutěže Zelená stezka – Zlatý list. Sešli se jen ti nejlepší z nejlepších, ti, kteří prošli sítím místních a krajských kol soutěží mladých ochránců přírody. Těch krajských se letos uskutečnilo celkem 12, místních 10–12 v každém kraji. Síto bylo tedy skutečně důkladné.

Soutěžila šesti až osmičlenná družstva rozdělená do dvou hlídek ve dvou kategoriích – mladší žáci do šestých tříd a starší žáci do devátých tříd základních škol či odpovídajících tříd vyššího stupně školy (gymnází). Počet chlapců a děvčat byl v obou kategoriích zhruba vyrovnaný. Za neformální dělitko lze považovat to, odkud děti přišly, či spíše koho zastupují. Největší boj se většinou rozhoří mezi zástupci víceletých gymnázií a členy organizací mladých ochránců přírody.

Když jsem se zeptal vedoucího soutěže ing. Milana Kulíka, jaké že jsou mezi dětmi rozdíly, řekl mi: „Zástupci škol, zejména víceletých gymnázií, jsou silně motivováni svými školami, jsou zejména teoreticky velmi dobře připraveni a plně si uvědomují svoji pozici reprezentantů školy. Jejich učitelé je připravují nesmírně pečlivě a obětavě. Gymnazisté pak mají jeden zásadní cíl – zvítězit, nebo dosáhnout co nejlepšího celkového umístění.

Členové organizací Českého svazu ochránců přírody – mladí ochránci přírody mají naopak větší praktické zkušenosti z pobytu v přírodě, jsou v ní skutečně doma a mají v sobě potřebnou míru neformální disciplíny. Kázeň nechápu jako podřízenost autoritám, ale jako nezbytnou podmínku pobytu a práce v přírodě. Snaha rozšířit si své znalosti o přírodě je přirozeným pokračováním jejich zájmu.“

Na moji otázku, který přístup považuje za optimální, vysvětlil: „Optimum je právě v setkání obou přístupů. Děti si je vzájemně předávají a podle podmínek a potřeb je korigují. Je až s podivem, jak je společný pobyt dokáže obohatit. Vždyť skutečný ochránce přírody musí mít v sobě obojí, teoretickou přípravu i praktické zkušenosti z pobytu v přírodě. Musí mít kvalitní přípravu pro studium i pro terénní práci. Právě toto propojení se zde daří a pro všechny zúčastněné je to zřejmě největší přínos, který si ze soutěže odnesou.“

Po prohlídce tábora jsme pak s jedním z vedoucích vyrazili na trasu, kterou právě zdolávaly čtyřčlenné hlídky starších žáků. Trasa měřila téměř patnáct kilometrů a vedla různými lokalitami. Nejprve při břehu Teplé Vltavy, postupně vzhůru na úbočí Boubína a zpátky do tábora. Pro soutěžící nebyla snadná. Byla vytýčena místními lesáky tak, aby děti okusily ode všeho něco, luk, mokřadů, lesních podrostů, pořádných stoupání a horských stezek. Hlídky musely prokázat znalosti zdejší fauny, flory a její ochrany, ale také znalosti lesa a základů lesního hospodaření. Při absolvování trasy se ověřovaly výsledky celotýdenního pobytu, který začal v pondělí 12. června a končil v sobotním vyhlášením výsledků a nedělním odjezdem. Znalosti ověřovali odborníci a získané body pak sečítala zkušební komise. Těžko říci, zda byla pro soutěžící družstva náročnější trasa nebo otázky odborníků. Obojí bylo zdoláváno a nakonec zdoláno bez závažných potíží. Družstva se nezalekla jednoho ani druhého. Náročnou zkušební trasu zvládli všichni, někteří dokonce bosí. Každé družstvo také prezentovalo a obhajovalo před odbornou komisí svoji činnost v průběhu celého předchozího roku. Právě tato disciplína nechávala soutěž otevřenou až do konce. Její hodnocení se družstva dozvídala až při konečném hodnocení.

Také pod Boubínem obdivovaly děti dravce

Plnění soutěžních úkolů

Neměla tak možnost spočítat si své umístění dopředu. Výsledky byly vyhlášeny u sobotního večerního táboráku, kde byl průběh celé soutěže zhodnocen a její letošní ročník uzavřen.

Letos se konal již 34. ročník soutěže, je tedy zřejmé, že zájem o ni je trvalý a tradiční. Český svaz ochránců přírody, resp. jeho Sdružení mladých ochránců přírody, dokázal vytvořit tradici, která je rozsahem impozantní a obsahovým zaměřením nesmírně cenná. Zasloužný je zde také podíl Lesů České republiky. Jsou již tradičním partnerem soutěže, kterou finančně podporují. Jejich účast při přípravě a v průběhu soutěže je však mnohem širší. Lesáci obvykle vytýčují soutěžní trasy, jsou školiteli a examinátory, pořádají pro účastníky doplňkové exkurze. Státní podnik LČR poskytuje také hodnotné ceny pro vítěze. Účast LČR je při soutěži znát na každém kroku. Protože jde o významnou a tradiční akci, která sdružuje a vychovává mladé ochránce přírody v celé České republice, je podíl LČR o to cennější. Pro budoucnost naší přírody a pro les je tento přístup důležitý a nenahraditelný. ■

Jan Brandejs
Ředitelství LČR

Cyklistický přejezd Orlických hor láká víc a víc

Druhou červnovou sobotu se v Orlických horách již podruhé setkali lesníci, jejich rodinní příslušníci a přátelé při sportovně – společenské akci „Cyklistický přejezd Orlických hor“.

Pozvání zaměstnanců lesní správy Rychnov nad Kněžnou přijalo 71 cyklistů ze širokého lesnického spektra, z lesů státních, soukromých, obecních, dále pak odborní lesní hospodáři, studenti lesnických škol i zaměstnanci dodavatelských a dřevozpracujících firem a podnikatelé v lesním hospodářství. Podle vlastního uvážení, chuti a sil zvolili skupinu „projedu se“ nebo „zvitězím“, byť v konečném hodnocení zvítězil každý, kdo po 28 km z Panských polí po hřebeni Orlických hor v pořádku dojel do cíle na Šerlišském mlýně. Počasí nám přálo, a tak při příjemném posezení s obědem, vyhlášení a ocenění všech zúčastněných mizela únava a smazávaly se výkonnostní rozdíly v družném hovoru starých i nově získaných přátel. Tradice pokračuje a my doufáme, že příští rok lesníci opět vyrazí strávit příjemný víkend do Orlických hor – získat nové přátele a protáhnout tělo. ■

Ing. Jiří Beran,
LS Rychnov n. K.
Foto: J. Beran

Krátké postřehy z Cyklistického přejezdu Orlických hor:

- počet účastníků Cyklistického přejezdu Orlických hor se téměř zdvojnásobil...
- podpora větru byla v povolených mezích – bohužel foukal proti...
- ani odřené lokty a kolena nezkazily výbornou náladu...
- sluníčko se na nás smálo, ale přidalo potu do tváří...
- kdo se moc usmíval, měl ze závěrečné pasáže bahna plné zuby...
- pořadatelé byli tradičně skvělí...
- vavřík zůstal opět na domovské lesní správě – ten Beran je hroznej...
- překoná ho konečně někdo???
- v cíli čekal výborný obědek a spousta krásných cen...
- mizela únava, vznikala nová přátelství...
- závěr patřil vytrvalcům – trval dlouho do noci...

jb

Výsledková listina 2. ročníku Cyklistického přezjezu Orlických hor

pořadí	st. č.	jméno	Absolutní pořadí		čas	ztráta
			ročník	zaměstnavatel/klub		
1	3	Jiří Beran	1977	LČR LS Rychnov n/K	1:14:51	0:00:00
2	8	Luboš Binar	1966	Les. Spol. Broumov	1:15:13	0:00:22
3	11	Jiří Beran	1952	Beran	1:15:31	0:00:40
4	20	Pavel Morávek	1976	A Team České Petrovice	1:17:15	0:02:24
5	43	Miroslav Saligr	1962	Městské lesy Rokytnice	1:20:05	0:05:14
6	10	Petr Morávek	1976	A Team České Petrovice	1:22:30	0:07:39
7	48	Kamil Beznoska	1963	LČR LS Choceň	1:27:43	0:12:52
8	44	Tomáš Saligr	1989	Lesy města Rokytnice	1:29:39	0:14:48
9	9	Lubomír Chmelíček	1957	LČR ředitelství	1:30:30	0:15:39
10	4	Pavel Lukašik	1974	fa. Lukašik	1:31:03	0:16:12
11	29	Silvestaer Tomaševič	1978	Polsko	1:31:12	0:16:21
12	64	Miroslav Bařinka		LČR ředitelství	1:31:30	0:16:39
13	31	Marek Zatloukal	1989	Lesy Janeček	1:32:12	0:17:21
14	6	Tomáš Třešňák	1988	SLŠ Trutnov	1:34:49	0:19:58
15	30	Jiří Zatloukal	1962	Lesy Janeček	1:37:42	0:22:51
16	15	Anna Beranová	1991	Beran	1:38:26	0:23:35
17	46	Ondřej Polonček	1990	SLŠ Trutnov	1:39:46	0:24:55
18	38	František Smolka	1947	fa. Smolka	1:41:57	0:27:06
19	28	Adam Krakievicz	1959	Polsko	1:44:05	0:29:14
20	16	Mirka Beranová	1957	Beran	1:44:10	0:29:19
21	36	Radomír Debnár		Less Forest	1:44:20	0:29:29
22	37	Hana Stárková	1979	fa. Stárková	1:44:27	0:29:36
23	63	Vít Obrdlík		LČR ředitelství	1:44:29	0:29:38
24	41	Libor Mojžíš		Obec Žernov	1:44:34	0:29:43
25	7	Karel Znojemský	1950	LČR Kl Jihlava	1:45:11	0:30:20
26	59	Milan Soldán	1965	fa. Soldán	1:47:20	0:32:29
27	2	Andrea Dušková		LČR ředitelství	1:47:37	0:32:46
28	32	Jaroslav Chládek	1961	LČR ředitelství	1:48:10	0:33:19
29	13	Libor Pauer	1974	LČR LS Rychnov n/K	1:49:41	0:34:50
30	57	Alena Schindlerová	1957	LČR ředitelství	1:51:39	0:36:48
31	42	David Řehák		Obec Žernov	1:54:26	0:39:35
32	56	Jan Schindler	1984	LČR ředitelství	1:56:06	0:41:15
33	19	Tomáš Skalický	1990	LČR SZ Týniště n.O.	1:56:20	0:41:29
34	39	Standa Veselý	1964	fa. Smolka	2:00:19	0:45:28
35	34	Anežka Pavlišová		LČR ředitelství	2:03:32	0:48:41
36	35	Pavel Pavliš		LČR ředitelství	2:03:35	0:48:44
37	58	Vladimír Krchov	1958	LČR LS Rychnov n/K	2:06:39	0:51:48
38	53	Marie Šlechtová	1952	Less Forest	2:06:39	0:51:48
39	1	Robert Kvapil		LČR ředitelství	2:11:37	0:56:46
40	45	Martin Polonček	1989	SLŠ Trutnov	2:13:08	0:58:17
41	5	Věra Hrbková		LČR LS Ledec n. Sáz.	2:14:36	0:59:45
42	27	Petr Mlynář	1982	LČR LS Rychnov n/K	2:14:38	0:59:47
43	55	Karel Kastel	1955	LČR ředitelství	2:15:12	1:00:21
44	33	Soňa Chládková	1956	LČR ředitelství	2:16:07	1:01:16
45	62	Jitka Babišová	1980	LČR ředitelství	2:18:31	1:03:40
46	65	Zdeňka Nováková		LČR ředitelství	2:18:31	1:03:40
47	22	Josef Hrdina		LČR ředitelství	2:18:42	1:03:51
48	21	Jiří Staněk		LČR ředitelství	2:19:00	1:04:09
49	47	Ondřej Beznoska	1994	LČR LS Choceň	2:20:45	1:05:54
50	54	Jiří Zilvar		LČR LS Rychnov n. Kn.	2:26:48	1:11:57
51	17	Michal Skalický	1967	LČR SZ Týniště n. Orl.	2:28:43	1:13:52
52	18	Tomáš Skalický	1963	LČR SZ Týniště n. Orl.	2:28:44	1:13:53
53	24	Václav Čmejrek	1943	Forest Servis	2:28:48	1:13:57
54	25	Stanislav Váňa	1949	Forest Servis	2:28:48	1:13:57
55	26	Bohumil Jerml	1947	Wood Forest	2:28:48	1:13:57
56	23	Marie Lapáčeková	1947	fa. Lapáček	2:34:11	1:19:20
57	40	Zdeňka Smolková		fa. Smolka	2:40:09	1:25:18
58	68	Renata Macková		LČR ředitelství	2:42:54	1:28:03
59	66	Jindřich Vrabec		LČR LS Choceň	3:07:25	1:52:34
60	67	Ludmila Štrosová		LČR LS Choceň	3:07:25	1:52:34
61	51	Jan Jelínek		LČR LS Třebíč	3:11:56	1:57:05
62	49	Lenka Jelínková		LČR LS Třebíč	3:12:00	1:57:09
63	52	Radek Čermák		LČR LS Třebíč	3:33:05	2:18:14
64	50	Veronika Jelínková		LČR LS Třebíč	3:33:29	2:18:38
65	70	Lada Synková		LČR ředitelství	3:37:24	2:22:33
66	69	Vendula Štichová		LČR ředitelství	3:38:09	2:23:18
67	60	Katka Voříšková		AOPK Pardubice	3:58:52	2:44:01
68	61	Hana Trojanová		AOPK Pardubice	3:58:59	2:44:08
69	12	Hanička Štěpánková		Pauerova rodina	4:02:38	2:47:47
70	14	Lenka Šteinerová		Pauerova rodina	4:02:38	2:47:47
71	71	Václav Hamáček		LČR LS Rychnov n. Kn.	odstoupil	

Vybíráme z tisku

Šumavský park zaplatí pokutu za kůrovce

Právo 22. 6. 2006

Pokutu 200 tisíc korun musí zaplatit Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava za rozšíření kůrovce v lokalitě poblíž Modravy. Rozhodlo o tom ministerstvo životního prostředí, které jako odvolací orgán snížilo původní sankci 630 tisíc korun, udělenou správě parku Českou inspekci životního prostředí (ČIŽP).

„Odvolací orgán respektuje specifické postavení národního parku, kde nakládání s lesem odchylně od standardního režimu stanoveného zákonem může být součástí odborně zvoleného managementu. Vzhledem k této skutečnosti je možno delikt posuzovat jako administrativní nedostatek,“ uvedla mluvčí ministerstva životního prostředí Karolína Šůlová.

Kůrovcové ohnisko poblíž Modravy objevila inspekce loni na přelomu srpna a září. Správcům parku uložila, aby proti lýkožroutovi zasáhl podle předpisů pro druhé zóny, kde se smí kácet. Podle občanského sdružení Šumava 21 to pracovníci parku nesplnili. Namísto toho správa v říjnu vydala rozhodnutí o předběžném opatření, které ukládalo na vybraných plochách proti kůrovci nezasahovat. Podle jednatele sdružení Jiřího Šticha tím správa porušila zákon o lesích. „Správa si nemůže podle své libovůle rozšiřovat bezzásahové zóny,“ řekl ČTK Štich. Upozornil, že za vším je snaha parku rozšířit bezzásahová území s podporou ministerstva životního prostředí. „Proto zřejmě udělalo ministerstvo alespoň tento ústupek. Doufám, že pokuta nebude hrazena z peněz určených na správu parku, ale že ji zaplatí člověk, který o nezasahování rozhodl,“ dodal Štich.

Krkonoše kvůli polomům ohrožuje kůrovec

Mladá fronta DNES 21. 6. 2006

Rozsáhlé polomy v Krkonoších a v Jizerských horách lesníci nestíhají odklízet. Například v okolí Harrachova leží ještě dva tisíce kubiků polámaných stromů a hrozí, že porosty napadne kůrovec. Navíc mohou města majitele lesů pokutovat za to, že polomy neuklidili včas. „Nebylo v lidských silách to stihnout do konce června,“ uvedl mluvčí Krkonošského národního parku Radek Drahný. Na Harrachovsku popadaly během zimy kvůli mrazu a sněhu čtyři tisíce kubiků dřeva a lesníci jich stihli odklidit jen polovinu. „Budeme na tom muset pracovat ještě v červenci,“ řekl Drahný.

Podobně jsou na tom v Jizerských horách, kde podle odhadů popadalo dokonce kolem třiceti tisíc kubiků dřeva. „Nestíháme, přestože jsme zapojili více dělníků a firem. Navíc v květnu kvůli větru padaly další stromy,“ uvedl jablonecký lesní správce Miroslav Kortan.

Lesům nyní hrozí další kalamita – kůrovcová. „Máme štěstí, protože se kůrovec vyvíjí pomaleji než v minulých letech. Musíme ale jednotlivé lokality hlídat,“ upozornil Kortan. Vývoj brouků se totiž podle frýdlantského lesního správce Otto Kučery opozdil jen asi o dva týdny. Pokud by se brouci začali množit, začnou je hospodáři likvidovat chemicky nebo budou loupat kůru zasažených stromů, aby larvy vyhubili.

Šelmy jsou důkazem zdravé přírody, tvrdí ochránci

Mladá fronta DNES 20. 6. 2006

Výskyt medvědů a vlků v moravskoslezských horách je především důkazem výrazného ozdravení přírody, tvrdí ekologičtí aktivisté a ochránči. Proto se dnes snaží návrat těchto šelem

propagovat a podporovat různými způsoby. I mnozí myslivci se už zřejmě smířili s tím, že šelmy prostě do horských lesů patří, a nesnaží se je odtud dostat. Ekologičtí aktivisté Hnutí Duha, kteří pořádají v zimě v Beskydech takzvané vlčí hlídky, navíc uvedli, že v posledních dvou zimách se příliš nesetkávají ani s podezřelými a nelegálními návnadami. Tyto takzvané ujeďi či vnaďiště v podobě vnitřností či zbytků mrtvých zvířat objevovali dosud blízko posedů a podezřívali myslivce, že takto zákeřně ličí na zákonem přísně chráněné vlky. Někteří dobrovolní ochránci přírody či chalupáři však i nyní zaznamenávají u těchto posedů podezřelé předměty. Několikrát také tyto návnady nahlásili veterinářům, kteří by měli postihnout kladení podobných návnad jako porušení veterinárního zákona o zacházení s mrtvými zvířaty. Veterináři už ale většinou na nic nepřišli, protože vnaďiště zmizela hned, když se o nich veřejnost dozvěděla.

Soudkyně zastavila práci v lese

Mladá fronta DNES 16. 6. 2006

V beskydských lesích vlastněných státem včera náhle ustala veškerá práce – přestalo se kácet dříví i vysazovat nové stromky. Zastavení všech prací nařídil státnímu podniku Lesy ČR Krajský soud v Ostravě. Zdejší soudkyně Anna Řeháková se nyní zabývá tím, zda jsou smlouvy mezi státním podnikem a firmou Lesy Beskydy, která práce vykonává, platné, nebo ne. Do doby, než definitivně rozhodne, se rozhodla platnost kontraktů pozastavit. Jde o další pokračování dlouhého a komplikovaného sporu mezi státní firmou Lesy ČR a největší soukromou lesnickou společností CE Wood.

Vedení Lesů ČR připustilo, že jim předběžné opatření ostravské soudkyně, proti kterému se chtějí odvolat, výrazně komplikuje život. V lese se totiž musí co nejrychleji začít znovu pracovat a firma teď hledá způsob, jak to zajistit. „Jsme však na tuto krizovou situaci připraveni. Právě pro případ podobných ataků jsme se rozhodli založit dceřinou společnost LČR Servis,“ řekl nedávno jmenovaný šéf firmy František Koniček.

Nevhodné smrky stále dotuje stát

Střední Čechy, 26. 6. 2006 (kráceno)

Smrkové lesy nejsou pro většinu území České republiky vhodné. Přesto stát stále vyplácí miliony korun na výsadbu dalších smrkových monokultur. Opozornilo na to ekologické Hnutí Duha. To získalo údaje o dotacích na zalesňování z evropských fondů od Státního zemědělského intervenčního fondu. Podle nich šlo v letech 2004 a 2005 na výsadbu smrku celkem 38 procent dotací na zalesňování. Přitom za přirozené situace by měly smrčiny zaujímat jen 11 procent českých lesů. Naopak duby, buky a jedle, které by za normálních okolností tvořily 80 procent lesních porostů, dostaly z dotací jen 33 procent peněz. S postupným přechodem smrkových monokultur na listnaté a smíšené lesy přitom počítá i vládní Národní lesnický program.

„Nedává smysl, aby si stát stěžoval na nadbytek smrčín v lesích, ale zároveň financoval výsadbu dalších a dalších smrků,“ uvedl programový ředitel Hnutí Duha Vojtěch Kotecský. Ministerstvo zemědělství, která má péči o lesy na starosti, však odpovědnost za špatné vynakládání peněz odmítá. „Rozdělení zmíněných podpor je v současné době v rukou a zcela v rozhodovací kompetenci krajských úřadů a ministerstvo zemědělství je nemůže ovlivnit,“ říká mluvčí ministerstva Tomáš Loskot.

Jan Brandejs
Ředitelství LČR

Nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

100 let hrazenářských prací v povodí Zahořanského potoka

Ve sborníku z odborného semináře (Davle u Prahy, 27. 5. 2006) jsou uvedeny příspěvky zabývající se pracemi provedenými našimi předchůdci v povodí Zahořanského potoka právě před sto lety. Je připojeno i stanovisko MŽP k některým aktivitám střežitelů správy toků LČR, s.p., které mimo jiné dokumentuje, že činnost správců toků není jednoduchá. Protože hrazení bystřin je příkladem lesnické služby, je přiložen příspěvek zabývající se otázkou environmentálních služeb. Nechybí ani informace o zajímavostech okolí Zahořanského potoka. V závěru sborník uveřejňuje i starší příspěvek zabývající se možnostmi lesů účinně tlumit záplavy.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2006

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Hlavní problémy lesnictví

Sborník z 9. sněmu lesníků, Hradec Králové, 1. 6. 2006.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2006

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Ochrana velkých šelem v České republice

Petr Stýblo (editor)

Snahou autorů publikace je co nejsrozumitelněji představit naše velké šelmy, medvěda, vlka a rysa, ukázat, že je možné s nimi žít téměř bez konfliktů, poradit, jak případné konflikty odvrátit či je minimalizovat. A v neposlední řadě také poukázat na práci členů Českého svazu ochránců přírody ve Valašském Meziříčí, Vsetíně a Rožnově pod Radhoštěm, kteří poznávají a střeží život velkých šelem v Beskydech. Publikace byla vydána v rámci otevřeného programu Českého svazu ochránců přírody „Ochrana biodiverzity“, podporovaného Ministerstvem životního prostředí ČR, státním podnikem Lesy České republiky, Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR a Českomoravskou mysliveckou jednotou.

Vyd. Český svaz ochránců přírody – Ústřední výkonná rada, Praha, 2005

/přiděleno technické knihovně LČR HK/

Východočeské hory od Jizery po Tichou Orlici

Vlastimil Pilous a Jiří Grund

Autoři knihy zvolili netradiční formu, již seznamují čtenáře s jednou z horopisně a krajinářsky nejrozmantějších oblastí Čech. O vybraných 58 vrcholech, těch nejvyšších, nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších na straně jedné, ale i těch širší veřejnosti téměř neznámých či dokonce zcela nepřístupných na straně druhé, referují encyklopedickým způsobem. Předkládaná publikace si vytkla za cíl seznámit s poznatky, fakty a pozoruhodnostmi z pohledu všech oborů, a to formou přístupnou i čtenářům bez hlubších znalostí v jednotlivých vědách. Vedle zvýraznění nejrozmanitějších specifik, zvláštností a výjimečností charakteristických pro jednotlivé hory a kopce autoři vysvětlují nebo i boří mýty, pověry a omyly, které jsou s nimi spojovány. Předností knihy je i fakt, že se neomezuje stroje jen na samotné vybrané vrcholy, ale chápe je jako součást okolní krajiny, a to jak z hlediska fyzickogeografického, tak společenskovo-ekonomického, zvláště historického. Čtenář se tak dovídá i četné informace, které mají „nadlokální“ charakter

a umožňují lepší pochopení regionu jako celku. V obrazové části autoři upřednostnili u celkových pohledů náladové snímky v proměnách roku i dne, které podstatně lépe vystihují „genia loci“ celé vymezené oblasti a zvláště samotných vybraných vrcholů.

Vyd. nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha, 2005

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Atlas hmyzích škůdců lesních dřevin

Vladimír Novák, Ferdinand Hrozinka a Bohumil Starý

Originály barevných tabulí hmyzích škůdců ve školkách a kulturách, na smrku, borovici, jedli, modřinu, douglasce, vejmutovce, dubu, buku, jasanu, jilmu, bříze, lípě, topolu a olši zpracovali prof. Ferdinand Hrozinka (škůdce na jehličnanech) a po jeho smrti dr. Bohumil Starý (škůdce na listnících). Do jednotlivých souborů byli zařazováni škůdci podle jejich hospodářského významu. Text atlasu je zaměřen především k popisu a k usměrnění pozornosti na rozhodující znaky, podle kterých je možno prakticky zpřesnit obvyklou povšechnou orientaci. Atlas má charakter určovacího klíče. Má sloužit jako názorná pomůcka k učebnicím lesnické zoologie a ochrany lesů.

Vyd. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 1974

/zakoupeno v antikvariátě pro technickou knihovnu LČR HK/

Ukazatele změn biodiverzity

David Vačkář (editor)

Jak se mění příroda v České republice? Jaké máme k dispozici nástroje a informace pro zhodnocení těchto změn a zjištění možných vývojových trendů? To jsou hlavní otázky, na které se pokouší odpovědět široký autorský kolektiv. Těžiště publikace spočívá ve shrnutí změn biodiverzity, které jsou v České republice dlouhodobě sledovány, na základě vybraných ukazatelů (indikátorů). Kniha rovněž čtenáře seznamuje se současnou teorií a světovými trendy ochrany biodiverzity. Jejím cílem však není pouze předložit souhrny dat, ale rovněž poskytnout podněty pro další výzkum, sledování a praktickou ochranu biodiverzity. Výstupem je tedy rovněž uživatelsky zaměřená příručka, určená nejenom pro profesionální přírodovědce a ochránce přírody, ale i pro širší veřejnost, učitele, studenty, amatérské přírodovědce a vůbec všechny, které zajímá rozmanitost života na naší planetě.

Vyd. Academia, Praha, 2005

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Ptáci Orlických hor s atlasem hnízdního rozšíření

Miloslav Hromádka, Kamil Čihák, Věra Hromádková a Jiří Porkert

Kniha souhrnně zpracovává všechny dostupné záznamy pozorování, zprávy a články o výskytu ptáků v Orlických horách od konce 19. a začátku 20. století po současnost. Její součástí je atlas hnízdního rozšíření ptáků z výzkumu prováděného v letech 1996–1999.

Vyd. Občanské sdružení LIBRI Dobré ve vydavatelství Eva Kučerová, SEN, Dobré, 2005

/zakoupeno v síti knihkupců pro technickou knihovnu LČR HK/

Jiří Uhlíř

Přínosná brožura Lesnické školy v Písku a Ing. Hubert Neuman

RNDr. Stanislav Mottl, CSc., a kolektiv.

První vydání. Vydáno nákladem autorů v počtu 1000 výtisků v Ústavu jaderných informací v Praze – Zbraslav.

Kniha formátu A5, 98 stránek, 20 obrazových příloh a faksimilií.

Vedoucí autorského kolektivu a iniciátor knížky:

RNDr. Stanislav Mottl, CSc..

Autorský kolektiv: Miroslav Janda, Jaroslav Korbel, Rostislav Kubišta, Ing. Vlastimil Kučera, Jan Kulíř, Vladimír Mařík, Stanislav Oberreiter, Jindřich Pavliš, Vladimír Procházka.

Fotografie: archiv autorů. 10 kapitol.

Pozoruhodná publikace je zamýšlena jako pocta a splacení dluhu charakternímu, dnes už zesnulému lesnickému středoškolskému profesorovi (1948–1976) a emeritnímu řediteli lesnických škol v Písku (1950–1970) panu Ing. Hubertu Neumanovi, narozenému 13. března 1915 v myslivně Velký Vřešův u Cerekvice nad Bystřicí v tehdejší okrese Hořice v Podkrkonoší a zesnulému v 80. letech 18. prosince 1995 v Praze. Brožura je velmi promyšleně a precizně komponována. Po Předmluvě následuje stěžejní medailon a biografie Ing. Huberta Neumana z pera hlavního autora a iniciátora knihy RNDr. Stanislava Mottla, CSc., významného českého lesnického a mysliveckého vědeckého pracovníka a publicisty. Pak následuje šest memoárových statí, obsáhle citace použitých pramenů a literatury a obrazové přílohy.

Zdařilá Mottlova životopisná stať Kdo byl Ing. Hubert Neuman uvádí do celé problematiky a záměru publikace. Velmi propracovaně, důkladně a faktologicky vyváženě seznamuje se životem, osudy, působením a i zajímavými životními peripetiemi uctívaného a obdivovaného muže a osobnosti, která se vždy uměla zastat studentů pronásledovaných komunistickým fanatismem a bezprávím. Na novodobé temno padesátých let na písecké lesnické škole vzpomínají její politicky postižení absolventi J. Janda, J. Korbel, J. Kulíř a S. Oberreiter ve třetí kapitole Maturovali jsme v roce 1951. Tehdy komunisté na písecké lesnické škole k praktické a ústní maturitě nepřipustili celkem patnáct studentů a dalších jedenadvacet bylo politicky napomenuto. Většinou se to týkalo dobrých studentů, kteří však jako demokraticky smýšlející politicky a názorově nevyhovovali kádrujícím komunistům, fanatickým spolužákům a svazákům-fízlům. Ničím se neprovinili, a přesto byli pronásledováni. Iniciativa, aby mohli dostudovat, vyšla od správce školy Ing. Neumana, a tak dvanáct z nich posléze mohlo složit dodatečnou maturitu.

Z textu lze vyčíst, jak politické perzekce, pronásledování a kádrování na tehdejších českých středních školách nemilosrdně a nelítostně poznamenalo studenty-oběti na celý život. Tak například Vladimír Procházka v kapitole Převýchova vzpomíná na nelidské, nedůstojné zacházení a ponižující těžkou práci

v komunistických vojenských koncentracích u tzv. Pomocných technických praporů (PTP) a ve vojenských táborech nucených prací (VTNP) v Libavě a v uhelných dolech v Ostravě. Rozhodně každý by si tuto otřesnou, hořkou, ale zcela pravdivou vzpomínku na „politickou převýchovu u pětépáků“ měl sám přečíst.

S neskrývanou úctou a vděčností vzpomíná na laskavé Neumanovy Tátovske oči Vladimír Mařík, maturitní ročník 1956, a Jindřich Pavliš, maturant 1966, v pravdivé reminiscenci Zapsal se do mého života. Ředitel Neuman měl opravdu své studenty rád a zasahoval a pomáhal tam, kde cítil křivdu, nespravedlnost a podlost. Vyvrcholením uznání morálních kvalit ředitele Ing. H. Neumana je rovněž upřímná vzpomínka Stal se mým vzorem Ing. Vlastimila Kučery, emeritního profesora lesnických škol v Trutnově a v Písku. Tento spolupracovník připomíná též velké zásluhy druhého nejdéle sloužícího ředitele školy a nositele státního vyznamenání Zasloužilý učitel, Ing. H. Neumana.

Dr. Mottl připomíná, že v roce 1985 u příležitosti 100. výročí založení českých lesnických škol v Písku, se písecké vedení lesnické školy vůči svému bývalému řediteli školy vyloučenému z KSČ zachovalo zbaběle, hanebně a přímo hulvátsky. „Na oslavě nejen nesměl sedět mezi čestnými hosty, ale nebylo mu ani dovoleno vystoupit,“ píše na straně 21 a pokračuje: „Je velmi zarážející a konsternující zjištění, že písecká lesnická škola, jako instituce zodpovědná za politické perzekuce některých svých studentů i pedagogů v době komunistické totality, dosud nenalezla vhodný způsob, jak tyto lidi – Ing. Huberta Neumana nevyjímaje – rehabilitovat.“ Dr. Stanislav Mottl, CSc. dále uvádí: „Emeritní ředitel píseckých lesnických škol Ing. Hubert Neuman byl člověkem ryzího charakteru. Proti bezpráví nebojoval jen slovy, ale především skutky. Politicky pronásledovaným lidem v době totality účinně pomáhal bez ohledu na ohrožení vlastní osoby. Pro své přátele z řad pedagogů a zejména studentů se stal životním vzorem. Kéž by takových osobností bylo v naší společnosti víc.“

PhDr. Jiří Uhlíř

V měsíci červenci oslaví významná životní jubilea titů pracovníci LČR

padesátiny

Válková Hana Ing.

LS Rožnov p. R.

šedesátiny

Vyskočil Josef

LS Františkovy Lázně

Ščučka Pavel

LS Šternberk

Chrtěk Antonín

LS Jablonec n. N.

Čírtek Ludvík

LS Lanškroun

**VŠEM JUBILANTŮM BLAHOPŘEJEME
A PŘEJEME JIM HDNĚ ZDRAVÍ A SPOKOJENOSTI**

Sedmý ročník Soutěže o pohár LČR v loveckém parcouru

Ve dnech 9. – 10. června uspořádal Lesní závod Konopiště již sedmý ročník Soutěže o pohár Lesů České republiky v loveckém parcouru. Soutěž se již tradičně konala v krásném prostředí Střelnice Vráž poblíž Komorního Hrádku, nedaleko od řeky Sázavy. Další informace na straně 18.

Daněk

2006

RARITNÍ TROFEJE

Lesy k užívání, lesy k užítku